

E'YANTÎYA YÛH'ENNA

Pêşgotin

Li gora şe'dêd sedsalîyêd pêşinda xudanê vê k'itêbê Yûh'ennayê şandîyê Mesîh e. Eva k'itêba bi destê wî, wextê zêrandina bawermenda, girava^f Patmosêda hatîye nivîsarê (1:9). Yûh'enna vê giravêda ji aliyê Împêratorîya R'omayêda^f bona dannasînkirina Mizgînîyê hatibû sirgûnkirinê, çimkî hingê hindava mesîhîyada^f zêrandineke mezin destpêbibû. Navê vê k'itêbê «E'yantî» tê gotinê, çimkî Îsa Mesîh Yûh'ennava xuya bû û wîva e'yan kir, ku ser dinê ji hingêva girtî h'eta axirîya dinyayê wê çî biqewimin.

Vê k'itêbêda p'ayê-p'ir'ê e'yantî û dîtinok in, ku mîna sur'êke veşartî ne, lê hingê gelek ji wan xeberêd sur'îye sîmvolî bawermendar'a fe'mdarî bûne, xelqêr'a na.

Meremê vê e'yantîyê ew e ku xwendevana bişidîne û cem wan gumana pêşda bîne, usa jî nava zêrandin û cêr'ibandinada^f teyax û amin bin. R'ast e fikirêd vê k'itêbê meriv^f cûr'e-cûr'e şirovedikin, lê dîsa fikirêd sereke zelal e'yan in: Îsa Mesîh hêjayî herema here jorin e. Gelek navêd Wî hene vê k'itêbêda (mesele Xudanê^f xudana, P'adşê p'adşa...), lê hê zêde wîr'a Berx tê gotinê, çimkî Ewî Xwe merivayîyêr'a kirîye qurban^f. Ew û Yê ser t'ext r'ûniştî (awa gotî Bav^f) ser her tiştîda dinihêr'in, her alîyava hêjayî h'ebandinê û pesinstandinê ne. Pê destê Îsa Mesîh Xwedê wê pêşîya xirabîya û ner'astîya bide girtinê, lap bide hildanê, ji mîrêcin^f girtî wê h'emû dijmina bindest ke û cime'ta Xwe jî bi dua-dirozgêd e'rd û e'zmanê nû xelat ke.

Meremê vê k'itêbê ne ew e ku bawermend nava tirs û xofêda bin, lê wekî bi hatina Îsaye duda û serk'etina Wî gumana wan hebe, eşq û şa bin û her alîyava her gav hazir bin. «Ewî ku şe'detîya van tiştîa dide, dibêje: «Belê, ezê zûtirê bê». Amîn^f! Were, ya Xudan Îsa. K'erema^f Xudan Îsa li we h'emûyar'a be».

Serecema fikira k'itêbê

Pêşgotin (1:1-8)

Dîtinoka pêşin û ne'mêd her h'eft civînar'a^f (1:9-3:22)

K'itêba ku h'eft mora morkirî bû (4:1-8:1)

Her h'eft bor'î (8:2-11:19)

Ziya^f û her du ce'newir (12:1-13:18)

Dîtinokêd din (14:1-15:8)

Her h'eft t'asêd xezeba Xwedê (16:1-21)

Wêranbûna Babilonê^f, bindestbûna ce'newir, p'êxemberê derew
û mîrêcin (17:1-20:10)

Dîwana xilazîyê (20:11-15)

E'rdê nû, e'zmanê nû û Orşelîma^f nû (21:1-22:5)

Paşgotin (22:6-21)

Pêşgotina Yûh'enna

1 ¹ Eva e'yantîya Îsa Mesîh e, k'îjan Xwedê da Wî, wekî ew wan tiştêd ku gerekê zûtirekê bi-qewimin, nişanî xulamêd Wî ke. Îsa pê destê milyak'etê^f Xwe şand û e'lamî xulamê Xwe Yûh'enna kir. ² Yûh'enna jî şe'detîya her tiştêd ku wî dîtibûn da, awa gotî şe'detîya gotina Xwedê, usa jî şe'-detîya e'lametîya Îsa Mesîhe r'ast*. ³ Xwezî li wî, ku vê yekê bixûne û

xwezî li wan, yêd ku van xeberêd p'êxembertîyê^f bibihên û tiştêd ku vêda hatine nivîsarê dilê xweda xwey kin, çimkî wext nêzîk e.

**Ne'me her h'eft civînar'a^f,
yêd ku li qeza Asyayê ne**

⁴ Ji Yûh'enna, her h'eft civînar'a^f, yêd ku qeza Asyayêda ne:

K'erem^f û e'dilayîya Wî li we be, Yê ku heye, Yê ku hebû, Yê ku wê bê û ji her h'eft r'uh'êd ku li ber t'extê Wî ne*, ⁵⁻⁶ usa jî ji Îsa

* ^{1:2} Eva xebra «şe'detîya e'lametîya Îsa Mesîh» aha tê fe'mkirinê: «Ew tiştêd ku Îsa Yûh'ennar'a e'lam kirine, Yûh'enna jî şe'detîya wan yeka dide». Lê bi yûnanî ev xeber aha jî tê fe'mkirinê: «Şe'detîya bona Îsa Mesîh», awa gotî ew tiştêd ku Yûh'enna dîtibûn û bona Mesîh dibêje.

* ^{1:4} Derk'etin 3:14.

Mesîhê şe'dê amin, Nixurîyê ji nava mirîya û serwêrê p'adşêd e'rdê.

De bira r'ûmet û qudret Wî-r'a be h'eta-h'etayê, Yê ku me h'iz dike û em pê xûna Xwe ji gunêd me aza kirin û em kirin k'ahînêd^f p'adşatîyê, wekî Bavêf Wî Xwedêr'a em xizmetk'arîyê bikin. Amîn!*

⁷ Va ye e'wrava Ew tê.

Her ç'e'vê Wî bibîne,

h'eta ewêd ku nek'sa Wî qul kirin jî.

H'emû milletêd dinyayê wê li ser Wî şîn û k'eder bin.

Belê. Amîn!*

⁸ «Ez Alfa^f û Omêga me», Xudan Xwedêyêf H'emû Zorayîyê dibêje, Yê ku heye, Yê ku hebû û Yê ku wê bê.

«Yekî mîna însan»

⁹ Ez, Yûh'ennayê birê we me, yektîya Îsada heval-p'arê wê ten-gasîyêf, p'adşatîya Wî û sebira we

me. Ez bona xebera Xwedê û şe'-detîya bona Îsa wê giravêda^f bûm, ku jêr'a Patmos dibêjin. ¹⁰ R'oja^f Xudanda* R'uh'êf Pîroz hate ser min û min li pişt xwe dengêkî bilindî mîna dengê bor'îyê bihîst, ¹¹ ku got: «Çi tiştê ku tu dibînî, k'itêbêda binivîse û her h'eft ci-vînar'a bişîne, yêd ku bajarêd Efesê, Simîrnayê, Pergamayê, Tîyatîrayê, Sardeysê, Filadelfiyayê û Lawdîkyayêda ne».

¹² Ez ser wî dengîda vegeer'îyam ku bibînim, k'a k'î ye minr'a xeber dide û çaxê ku ez vegeer'îyam, min h'eft şemdanêd zêr'in dîtin.

¹³ Nava wan şemdanada «yekî mîna Kur'êf Mêriv»* hebû, k'inceke dirêje h'eta niga lê bû û melaxtekî zêr'in li sîngê Wî bû. ¹⁴ P'or'ê serê Wî mîna hirîya qerqaş û mîna berfê sipî bû, ç'e'vêd Wî jî mîna alava êgir*. ¹⁵ Nigêd Wî mîna sifirê xasî ji k'ûra agir derxistî, ku dibiriqe û dengê Wî mîna dengê

* ^{1:5-6} Derk'etin 19:6.

* ^{1:7} Danîyêl 7:13; Metta 24:30; T'êsalonîkî I, 4:17; Zekerîya 12:10-14; Yûh'enna 19:34.

* ^{1:10} «R'oja Xudan» t'enê vê derê Peymana^f Nûda tê fe'mkirinê «r'oja le'dê», çimkî wê r'ojêda Xudan Îsa ji nava mirîya r'abû.

* ^{1:13} «Yekî mîna Kur'ê Mêriv» aha jî tê fe'mkirinê, ku ew merivek bû. Eva xebera Danîyêl 7:13 bîr tîne. Wekî din Îsa Mesîh jî gelek cara navê «Kur'ê Meriv» dida ser Xwe.

* ^{1:14} Danîyêl 7:9, 13; 10:6.

xule-xula gelek ava bû*. ¹⁶ Destê Wîyî r'astêda h'eft steyrk hebûn û ji devê Wî şûrekî dudevîyî tûj derdik'et. R'ûyê Wî mîna r'oyê bû ku t'emamîya qewata xweva şewq dide. ¹⁷ Çaxê ku min Ew dît, mîna yekî mirî k'etime ber nigêd Wî. Ewî destê Xweyî r'astê danî ser min û gote min: «Netirse, Ez im Yê Pêşin û Paşin*. ¹⁸ Ez Yê sax im. Ez Yê mirî bûm, lê va ye ez sax im h'eta-h'etayê. Û Ez im xweyê k'iltêd Mirinê û Dîyarê Mirîya^f. ¹⁹ Awa binivîse çî ku tu dibînî, çî ku niha hene û çî wê paşê bibin. ²⁰ Sur'a van steyrka, yêd ku te destê Minî r'astêda dîtin, usa jî her h'eft şemdanêd zêr'in ev e: Ew her h'eft steyrk, milyak'etêd her h'eft civîna ne û ew her h'eft şemdan, her h'eft civîn in.

**T'emî û şîretêd bona civîna
bajarê Efesê**

2 ¹ Milyak'etê civîna Efesêr'a binivîse bêjê:

Ewî ku h'eft steyrk destê Wîyî r'astêda û nava h'eft şemdanêd zêr'înda diger'e, aha dibêje: ² Ez haş ji kirêd te, xebata te û sebira

te heme. Ez zanim ku tu nikarî li xiraba t'e'mûl kî. Te ew jî cêr'i-bandin^f, yêd ku xwe şandî^f h'esab dikin, lê r'ast ne usa ne, te dît ku ew derewîn in. ³ Sebira te heye, bona navê Min te cefa k'îşand û newestîyayî. ⁴ Lê gazineke Min li te heye, ku tu mîna berê Min h'iz nakî. ⁵ Awa niha bîne bîra xwe, ku tu ji k'u derê k'etîyî û ji gunekirinê veger'e, kirêd xweye pêşîyê bike. Heger na, Ezê bême cem te û şemdana te ji cîyê wê hildim. ⁶ Lê tiştêkî r'ind li cem te heye, ku dijenî wan kirêd nikoloyîya, çawa ku Ez jî dijenimê.

⁷ Guhê k'ê heye bira bibihê, ku R'uh' çî dibêje civîna. Ewê ku serk'eve, Ezê îzinê bidime wî, wekî ji wê dara jîyînê bixwe, ya ku buhišta Xwedêda ye*.

**T'emî û şîretêd bona civîna
bajarê Simîrnayê**

⁸ Milyak'etê civîna Simîrnayêr'a binivîse bêjê:

Ewî Pêşin û Paşin, Yê ku mir û ji nava mirîya r'abû aha dibêje: ⁹ Ez haş ji tengasî û belengazîya te heme, lê belê tu dewletî yî! Usa

* ^{1:15} Hezekîyêl 1:24.

* ^{1:17} Îşaya 44:6.

* ^{2:7} Destpêbûn 2:9.

jî haş ji buxdanêd wan heme, yêd ku xwer'a dibêjin: «Eme cihû^f ne». Ew ne cihû ne, lê ew ji k'inîsta^f mîrêcin^f in. ¹⁰ Ji wan tengasîya netirse, k'îjanê bêne serê te. Va mîrêcin wê ji we hineka bavêje kelê, wekî hûn bêne cêr'ibandîne û hûnê dehe r'oja cefê bik'işînin. H'eta mirinê amin bimîne, Ezê t'acê^f jîyînê bidime te.

¹¹ Guhê k'ê heye bira bibihê, ku R'uh' çî dibêje civîna. Ewê ku serk'eve ji mirina duda wê qet zirarê nebîne.

T'emî û şîretêd bona civîna bajarê Pergamayê

¹² Milyak'etê civîna Pergamayêr'a binivîse bêjê:

Ewê ku şûrê Wîyî dudevîyî tûj heye aha dibêje: ¹³ Ez haş ji te heme ku tu li k'u derê dimînî, awa gotî li wî cîyê ku t'extê mîrêcin lê ye. Tu navê Min qewîn digirî û te bawerîya^f xweye hindava Minda wan r'oja jî înk'ar^f nekir, gava şe²-dê Minî amin Antîpas nava weda hate kuştinê, wî cîyê ku mîrêcin lê dimîne. ¹⁴ Lê gazineke Min li te heye, ku li wê derê hinek merivêd te hene, ku pey hînkirina

wî Bilamî^f diçin, yê ku Balaq hîn kir, ku zar'êd Îsraêl^f ji r'ê derxe, wekî ew qurbanêd^f p'ûta bixwin û bênamûsîyê bikin*. ¹⁵ Usa jî hinek merivêd te jî hene ku pey hînkirina nîkolyôyîya diçin. ¹⁶ Awa ji gunekirinê vege^re, heger na, Ezê zûtîrê bême cem te û pê şûrê devê Xwe t'evî wan meriva şer' kim.

¹⁷ Guhê k'ê heye bira bibihê, ku R'uh' çî dibêje civîna. Ewê ku serk'eve Ezê ji wî manayê^f veşartî bidime wî û usa jî kevîrekî sipî bidimê, ku wê navekî nû li ser kêvir nivîsar be û t'u kesê wî navî nizanibe, pêştîrî yê ku wî kevîrî bistîne*.

T'emî û şîretêd bona civîna bajarê Tîyatîrayê

¹⁸ Milyak'etê civîna Tîyatîrayêr'a binivîse bêjê:

Kur'êf Xwedê aha dibêje, Yê ku ç'e'vêd Wî mîna alava êgir in û nigêd Wî mîna wî sifîrê xasî ku dibiriqe: ¹⁹ Ez haş ji kirêd te, h'izkirina te, bawerîya te, xizmetk'arî û sebira te heme. Ez zanim ku kirêd teye paşwextîyê ji yêd pêşîyê zêdetir in. ²⁰ Lê gazineke Min li te heye, ku tu wê

* 2:14 Jimar 31:16; 25:1-3.

* 2:17 Derk'etin 16:14-14.

jinê, Îzabêlê sebir dikî, ku xwe p'êxember h'esab dike. Ewa pê hînkirina xwe xulamêd Min ji r'ê derdixe, wekî bênamûsîyê bikin û qurbanêd p'ûta bixwin. ²¹ Min wext da wê, wekî ew ji gunekirî-nê vege'ê, lê ew naxwaze destê xwe ji bênamûsîya xwe bike. ²² Va Ezê wê bavêjime nava cî-nivînê û yêd ku t'evî wê bênamûsîyê jî dikin, bikime h'alekî giran, heger ji kirêd xwe veneger'in^f. ²³ Ezê zar'êd wê xim, bikujim û h'emû civînê bizanîbin ku Ez im, Yê dil û nêta e'nene dike. Ezê li anegorî kirinêd we her yekî bidime we*. ²⁴ Lê belê Ez we, yêd mayînr'a dibêjim ku Tîyatîrayêda ne, lê pey vê hînkirî-nê nek'etine, ew <Sur'êd mîrêcine k'ûr> nizanin çawa ku ew dibêjin. Ez barekî din nadime ser milê we, ²⁵ lê t'enê çî we heye qewîn bigirin, h'eta ku Ez bêm. ²⁶⁻²⁷ Ewê ku serk'ewe û h'eta xilazîyê kirêd li gora dilê Min bike, Ezê wî h'ukumê ser mileta bidime wî, k'îjan Min ji Bavê Xwe hildaye

û ewê pê şivdara h'esinî şivan-tîyê li wan bike,

mîna firaqêd ç'inî wê bip'îşî-rîne.*

²⁸ Û Ezê steyrka sibêye zû bidime wî.

²⁹ Guhê k'ê heye bira bibihê, ku R'uh' çî dibêje civîna.

T'emî û şîretêd bona civîna bajarê Sardeysê

3 ¹ Milyak'etê civîna Sardeysê'r'a binivîse bêjê:

Ewî ku h'eft r'uh'êd Xwedê û h'eft steyrkêd Wî hene, aha dibêje: Ez haş ji kirêd te heme, navê te heye yanê tu sax î, lê r'ast tu mirî yî. ² H'îşyar be û ewêd ku mane lê li ber mirinê ne, bike bira ser xweda bîn, çimkî Min kirêd te li ber Xwedêyê Xwe gihîştî nedîtin.

³ De bîne bira xwe ku te çî standîye û bihîstîye, gur'a^f wan tişta bike û t'obe^f ke. Lê heger tu h'îşyar nebî, Ezê mîna dizekî ser teda bigirim û tê qet nizanîbî ku Ezê k'îjan sih'etêda ser teda bigirim*. ⁴ Lê Sardeysêda çend kesêd te hene ku wan k'incêd xwe nelewit'andine.

Ewê bi k'incêd çîle-qerqaş t'evî Min biger'in, çimkî ewe hêja ne.

⁵ Ewê ku serk'ewe, ewê aha k'incêd

* ^{2:23} Gotinêd Silêman 24:12.

* ^{2:26-27} Zebûr 2:8-9.

* ^{3:3} Metta 24:34-44.

çîle-qerqaş li xwe wergire. Ezê navê wî ji k'itêba jîyînê t'u car r'esît nekim û navê wî li ber Bavê Xwe û li ber milyak'etêd Wî aşkere kim*.

⁶Guhê k'ê heye bira bibihê, ku R'uh' çî dibêje civîna.

**T'emî û şîretêd bona civîna
bajarê Filadelfyayê**

⁷Milyak'etê civîna Filadelfyayê'r'a binivîse bêtê:

Ewî pîroz^f, Ewî r'ast, aha dibêje, Yê ku xweyê k'ilîta Dawid^f e, ku vedike û t'u kes nikare dade û dadide t'u kes nikare veke*:

⁸Ez haş ji kirêd te heme. Va Min derîkî vekirî danîye ber te, ku t'u kes nikare dade. Ez zanim ku qewata te hinekî heye û te gotina Min xwey kir û navê Min înk'ar nekir. ⁹Binihêr'e, hineke ji k'inîştâ mîrêcin hene, yêd ku dibêjin: <Eme cihû^f ne>, lê r'ast ne cihû ne, ew derewa dikin. Va Ezê p'êyî ser wan kim, ku ew bêt û li ber nigêd te ta bin û bizanibin Ez te h'iz dikim. ¹⁰Te ku t'emîya Min xwey kir û sebir kir, Ezê jî

te ji wî wextê cêr'ibandîne xwey kim, ya ku wê bê ser t'emamîya dinyayê, ku binelîyêd^f li r'ûbarî dinê bicêr'ibîne. ¹¹Ezê zûtîrekê bêm, çî te heye qewîn bigire, wekî t'u kes t'acê te nestîne. ¹²Ewê ku serk'ewe Ezê wî p'aristgeha^f Xwedêyê Xweda bikime stûn û ewê îdî dernek'ewe derva. Ezê li ser wî navê Xwedêyê Xwe, usa jî navê bajarê Xwedêyê Xwe, awa gotî navê Orşelîma^f nû binivîsim, ya ku ji Xwedêyê Min ji e'zmên wê bê xwarê û Ezê navê Xweyî nû jî binivîsim*.

¹³Guhê k'ê heye bira bibihê, ku R'uh' çî dibêje civîna.

**T'emî û şîretêd bona civîna
bajarê Lawdikyayê**

¹⁴Milyak'etê civîna Lawdikyayê'r'a binivîse bêtê:

<Yê Amîn^f> aha dibêje, Ew şe'dê r'ast û amin, ç'e'vkanîya e'firîn û xulîqîyêd Xwedê*: ¹⁵Ez haş ji kirêd te heme, tu ne sar î û ne jî germ î. Xwezî tu yan sar bûyayî yan jî germ. ¹⁶Lê çimkî tu golî yî, ne sar î û ne jî germ, Ezê te ji devê xwe

* ^{3:5} Derk'etin 32:33.

* ^{3:7} Îşaya 22:22.

* ^{3:12} Îşaya 62:2.

* ^{3:14} Kolosî 2:1; 4:13-16.

bir'êjim. ¹⁷ Tu dibêjî: «Ez dewletî me, wê yekêda gelek pêşda çûme, qet h'ewcê t'u tiştî nîme». Lê tu nizanî ku tu me'rim, r'eben, belengaz, kor û te'zî yî. ¹⁸ Ez vê t'emîyê didime te: Zêr'ê ku bi êgir hatîye safîkirinê ji Min bik'ir'e, wekî tu dewletî bî û k'incêd çîle-qerqas ji Min bik'ir'e, ku li xwe kî, wekî şerma te'zîbûna te bê nixamtinê, usa jî dermanê ç'e'va, ku li ç'e'vêd xwe dî, wekî bibînî. ¹⁹ Ez k'îjana h'iz dikim li wan hiltêmf û wan şîret dikim. Bona vê yekê xîret ke û ji gunekirinê vege'ê!* ²⁰ Va Ez li ber derî sekinî me û li dêrî dixim. Heger yek dengê Min bibihê û dêrî li Min veke, Ezê her'ime hindur', t'evî wî nan bixwim û ewê jî t'evî Min. ²¹ Ewê ku serk'eve, Ezê destûrê bidimê ku t'evî Min ser t'extê Min r'ûnê, çawa ku Ez serk'etim û t'evî Bavê Xwe ser t'extê Wî r'ûniştim.

²² Guhê k'ê heye bira bibihê, ku R'uh' çî dibêje civîna».

T'extê e'zmênda

4 ¹ Pey van tiştar'a min dîna xwe dayê, va e'zmênda derîk vekirî ye. Û ew dengê ku min berê mîna dengê bor'îyê bihîstibû minr'a got: «R'abe were vê jorê, Ezê wan tiştêd ku gerekê ji vir şûnda biqewimin, nîşanî te kim». ² Hema hingê R'uh'ê Pîroz hate ser min, min dîna xwe dayê, wê t'extek li e'zmên hebû û yek li ser t'ext r'ûniştî bû*. ³ Û şewqa dîndara Yê r'ûniştî mîna ya kevirê yaspîs û sardîyon bû. Û k'eskesorê jî dora t'ext girtibû, mîna îşîqa zimrûdê*. ⁴ Li dora wî t'extî bîst çar k'ursî hebûn û li ser wan k'ursîya bîst çar r'ûspîf r'ûniştibûn. K'incêd çîle-qerqas li wan bûn û t'acêd zêr'in jî li serê wan bûn. ⁵ Ji t'ext birûsk û dengêd gur'inîya e'wr-e'zmana derdik'etin. Li ber t'ext h'eft agirêd alavpêk'etî hebûn, ku ew her h'eft r'uh'êd Xwedê ne*. ⁶ Li

* ^{3:19} Gotinêd Silêman 3:11-12.

* ^{4:2-8} Hezekîyêl 1:5-28.

* ^{4:3} «Yaspîs» bi zaravêkî din «yêşîm» e, «sardîyon» bi zaravêkî din «eqîq» û «zimrûd» jî r'engê k'eskda ye. Evana h'emû kevirêd birqoke qîmet in. Çi ku îro kevirnas jêr'a dibêjin «yaspîs» ne zelal e. Dibe ku navê «yaspîs» hingê bona «lal» bû, awa gotî «brîlyant», ku kevirê sipî ye (E'yantî 21:11, 18, 19).

* ^{4:5} Derk'etin 19:16.

* ^{4:8} Îşaya 6:3; Amos 4:13; Îşaya 41:4.

ber t'ext tişteki mîna be'reke şûşe hebû, ku mîna xirûstalê zelal bû.

Li dora t'ext, her alîkî çar r'uh'-ber hebûn, ku pêşîyê û paşîyêva ç'e'vava t'ijî bûn. ⁷ R'uh'berê pêşin mîna şêr bû, r'uh'berê duda mîna canega bû, r'uh'berê sisîya r'ûyê wî mîna r'ûyê meriva bû û r'uh'berê çara jî mîna teyrê sîmir'î ku difir'e. ⁸ Her çar r'uh'ber jî şeş baskî bûn, ser û binva ç'e'vava xit-xitî bûn. Û şev û r'oj dengê xwe nedibir'in digotin:

«Pîroz, pîroz, pîroz,

Xudan Xwedêyê H'emû Zora-yîyê,

Yê ku hebû, Yê ku heye û Yê ku wê bê»*.

⁹ Gava wan her çar r'uh'bera, r'ûmet, hurmet û şikirî didane Yê ku li ser t'ext r'ûniştîye û h'eta-h'etayê Sax e, ¹⁰ ew her bîst çar r'ûspî ber Yê ku li ser t'ext r'ûniştî dever'ûya diçûn, serê xwe ber Wî dadanîn, Yê ku h'eta-h'etayê Sax e û t'acêd xwe davîtime ber t'ext û digotin:

¹¹ «Ya Xudan Xwedêyê me,
Tu hêja yî ku r'ûmet, hurmetê
û qewatê bistînî.
Çimkî Te her tişt e'firandin

û bi xwestina Te ew e'firîn û hene».

K'itêba gulomatkkirîye morkirî

5 ¹ Hingê min destê Wiyî r'astêda, Yê ku li ser t'ext r'ûniştibû, k'itêbeke gulomatkkirî dît ku her du aliyava hatibû nivîsarê û bi h'eft mora hatibû morkirinê*. ² Min dîna xwe dayê, wê milyak'etekî qewat bi dengekî bilind digot: «K'î hêja ye ku morêd vê k'itêbê jê r'ake û k'itêbê veke?» ³ Lê t'u kes t'unebû, ne li e'zmên, ne li ser e'rdê û ne jî bi binê e'rdê, ku bikaribûya eva k'itêba vekira lê binihêr'îya. ⁴ Ez jî k'ele-k'el digirîyam, ku yekî hêja nehate dîtinê, wekî ew k'itêba vekira lê binihêr'îya. ⁵ Hingê ji r'ûspîya yekî minr'a got: «Negirî! Va Şêrê ji qebîla Cihûda^f, tamara Dawid serk'et û dikare her h'eft morêd wê k'itêbê jê r'ake û veke»*.

⁶ Hingê min dîna xwe dayê, wê goveka wî t'extîda, k'îjan her çar r'uh'ber û r'ûspîya dorê girtibûn, Berxek sekinî bû, çawa ku serjêkirî be. H'eft stirûyêd Wî û h'eft ç'e'vêd Wî hebûn, Ew her h'eft

* ^{5:1} Hezekiyêl 2:9-10.

* ^{5:5} Destpêbûn 49:9; Îşaya 11:1.

r'uh'êd Xwedê ne, ku li t'emamîya dinyayê hatine şandinê*. ⁷Ew hat û k'itêb ji destê Wîyî r'astê, Yê ku li ser t'ext r'ûniştibû hilda. ⁸Çaxê Wî ew hilda, ew her çar r'uh'ber û her bîst çar r'ûspî li ber wî Berxî dever'ûya çûn. Destê her yekîda çeng^f û t'asêd zêr'îne t'ijî bixûr^f hebûn. Ew bixûr duayêd cime'ta Xwedê ne*. ⁹Û stiraneke nû distiran digotin:

«Tu hêja yî, ku wê k'itêbê hildî û morêd wê jê r'akî.

Çimkî Tu hatî serjêkirinê û pê xûna xwe Te meriv ji her berekê, ji her zimanî, ji her cime'tê û ji her miletî k'ir'in bona Xwedê,

¹⁰ Te ew kirin p'adşatîya k'ahîna bona xizmetk'arîya Xwedê û ewê li ser dinyayê p'adşatîyê bikin»*.

¹¹Hingê min dîna xwe dayê, min dengê gelek milyak'eta bihîst ku dora t'ext, wan r'uh'bera û r'ûspîya girtibûn. R'eqema wan digihîşte bi h'ezara û mîlfîyona. ¹²Bi dengêkî bilind distiran digotin:

«Ew Berxê serjêkirî hêja ye ku qewatê, dewlemendîyê, serwaxtîyê^f, karînê, hurmetê, r'ûmetê û pesinê bistîne»*.

¹³Min bihîst ku her e'firînêd li e'zmên, li ser e'rdê, yêd bin e'rdê, yêd be'rêda û h'emûyêd nava wanda, distiran:

«Bira h'eta-h'etayê pesin, hurmet, r'ûmet û qudret

li Yê ser t'ext r'ûniştî, usa ji li wî Berxî be!»*

¹⁴Û wan her çar r'uh'bera digotin: «Amîn!» û r'ûspî dever'ûya çûn, serê xwe ber Wî danîn.

H'eft mor çawa têne vekirinê?

6 ¹Hingê min dîna xwe dayê, wî Berxî moreke ji wan her h'eft mora vekir û min ji wan her çar r'uh'bera dengêkî mîna dengê gur'inîya e'wra bihîst ku got: «Were». ²Min dîna xwe dayê, va hespekî boz xuya bû, destê yê lêsî-yarbûyîda tîrkevanek hebû, t'acek wîr'a hate dayîne û ew çawa e'gît çû, wekî serk'eve.

* ^{5:6} Îşaya 53:7.

* ^{5:8} Zebûr 141:2.

* ^{5:10} Derk'etin 19:6; Îşaya 61:6.

* ^{5:12} Dîrok I, 29:11; Îşaya 53:7.

* ^{5:13} Zebûr 47:8; Îşaya 6:1.

³Çaxê Berx mora duda vekir, min bihîst ku r'uh'berê duda got: «Were». ⁴Hingê hespekî dinêyî r'engê zerda derk'et* û sîyarê wîr'a îzin hate dayînê, ku e'dilayîyê ji dinyayê hilde, wekî meriv hevdu bikujin. Şûrekî mezin wîr'a hate dayînê.

⁵Çaxê Wî mora sisîya vekir, min bihîst ku r'uh'berê sisîya got: «Were». Min dîna xwe dayê, va hespekî r'eş û destê sîyarê wîda mêzînek hebû. ⁶Hingê tê bêjî min dengê bihîst, ji nava her çar r'uh'bera hat û got: «Çapeke genime biç'ûk pê zîvekî^f û sê çapêd biç'ûk ceh pê zîvekî*. Lê zîrarê nede zeyt'ê û şeravê».

⁷Çaxê Wî mora çara vekir, min dengê r'uh'berê çara bihîst ku got: «Were». ⁸Min dîna xwe dayê, va hespekî şînoqî, ku navê sîyarê wî Mirin bû, Dîyarê Mirîya pey wî dihat. H'ukum wîr'a hate dayînê ser p'areke ji çar p'arêd dinyayê, wekî pê şûr, xelayîyê, nexweşîya h'al û r'e'wirêd dinyayê wan bikuje.

⁹Çaxê Wî mora pênca vekir, min bin gorîgehêda^f r'uh'êd wan meriva dîtin, yêd ku bona Xebera Xwedê û bona şe'detîya ku dabûn hatibûne kuştinê. ¹⁰Wan bi dengê bilind kirine gazî û gotin: «Ya Xweyî-Xudanê pîroz û r'ast! Tê h'eta k'engê dîwanê nekî û h'eyfa xûna me ji binelîyêd r'ûbarî dinê hilnedî?» ¹¹Hingê ji wan her yekîr'a çuxêd çîle-qerqaş hatine dayînê û wanr'a hate gotinê, ku hinek wext jî hêsa bin, h'eta ku h'esabê heval-xulamêd wan û xûşk-birêd wane ku wê mîna wan bêne kuştinê, t'emam be.

¹²Çaxê Wî mora şeşa vekir, min dîna xwe dayê, e'rd qayîm h'ejîya. R'o mîna k'urxêf ji pir'ç'ê çêkirî r'eş bû û hîv serda-pêda bû mîna xûnê*. ¹³Steyrkêd e'zmên usa jorda k'etine e'rdê, çawa ku dara hêjîrê ji ber bayê qayîm dih'eje û berêd wê* jê diwarin**. ¹⁴Hingê e'zman bû mîna k'itêba gulomat-kirî li hev hate p'êç'anê, hilk'işîya û h'emû ç'îya û girav ji cîyêd xwe h'ejîyan. ¹⁵Wî çaxî p'adşêd

* 6:4 Bi yûnanî aha tê fe'mkirinê: «R'engê êgirda».

* 6:6 Hingê zîvek heqê xebata r'ojeke p'alekî bû.

* 6:12 Îşaya 13:10; Yoêl 2:10, 31; 3:5 Metta 24:29.

* 6:13 Hinek fe'm dikin ku hêjîr negihîştî ne, lê hinek jî fe'm dikin ku gihîştî ne.

** 6:13-14 Îşaya 34:4.

dinyayê, mezinêd wê, sereskerêd wê, dewletîyêd wê, e'gîtêd wê û h'emû merivêd xulam û aza xwe şkeft û qeyêd ç'iyada veşartin*,¹⁶ ç'îya û qeyar'a digotin: «Ser meda bik'evin û me ji r'ûyê Wî veşêrin, Yê ku li ser t'ext r'ûniştî ye, usa jî ji xezeba Berx*.¹⁷ Çimkî r'oja xezeba wane mezin hat û k'î dikare teyax ke?»*

Ji zar'êd Îsraêl 144 000 kes têne morkirinê

7 ¹ Pey vê yekêr'a min dîna xwe dayê, wê çar milyak'et li her çar qulbêd dinyayê sekinî ne û bayêd her çar qulbêd dinyayê h'îşk girtine, wekî li e'rdê, be'rê û t'u darê nexin*. ² Hingê min milyak'tekî din jî dît ku ji r'ohilatê dihat û mora wîye ji Xwedêyê Sax hebû. Ewî bi dengê bilind li wan her çar milyak'eta kire gazî, yêd ku wan'r'a hatibû dayînê, ku zirarê bidine e'rdê û be'rê, wan'r'a got: ³ «Zirarê nedine e'rdê, be'rê û dara, h'eta ku em morê li e'nîya xulamêd Xwedêyê

xwe nexin*». ⁴ Hingê r'eqema yêd ku hatibûne morkirinê min bihîst: Ji h'emû qebîlêd^f zar'êd Îsraêl sed çil çar h'ezar hatibûne morkirinê.

⁵ Ji qebîla Cihûda donzdeh h'ezar,
ji qebîla R'ûbên donzdeh h'ezar,
ji qebîla Gad donzdeh h'ezar,
⁶ ji qebîla Aşêr donzdeh h'ezar,
ji qebîla Neftelî donzdeh h'ezar,
ji qebîla Minaşê donzdeh h'ezar,
⁷ ji qebîla Şimh'ûn donzdeh h'ezar,
ji qebîla Lêwî^f donzdeh h'ezar,
ji qebîla Îsaxar donzdeh h'ezar,
⁸ ji qebîla Zebûlon donzdeh h'ezar,
ji qebîla Êsiv^f donzdeh h'ezar
û ji qebîla Binyamîn^f donzdeh h'ezar hatibûne morkirinê.

H'emû miletêd dinyayê

⁹ Pey vê yekêr'a min dîna xwe dayê, va e'laleteke usa mezin, ku t'u kesî nikaribû bijimarta ji her miletî, ji her berekê, ji her cime'tê

* ^{6:15} Îşaya 2:19-21.

* ^{6:16} Hosêya 10:8.

* ^{6:17} Yoêl 2:11; Malaxî 3:2.

* ^{7:1} Danîyêl 7:2.

* ^{7:3} Hezekîyêl 9:4-6.

û ji her zimanî li ber t'ext û wî Berxî sekinî bûn. Çuxêd çîle-qerqaş li wan bûn û ç'iqlêd xurma jî destêd wanda bûn, ¹⁰ bi dengekî bilind dikirine gazî digotin:

«Xilazbûn^f ji destê Xwedêye me ye,

Yê ku li ser t'ext r'ûniştî ye û ji destê wî Berxî ye».

¹¹ Hingê ew h'emû milyak'etêd ku li dora t'ext, r'ûspîya û wan her çar r'uh'bera girtibûn, ber t'ext dever'ûya çûne e'rdê, serê xwe ber Xwedê danîn ¹² û gotin:

«Amîn!

Pesin, r'ûmet, serwaxtî, şikirî, hurmet, qewat û zorayî bira h'eta-h'etayê Xwedêye mer'a be.

Amîn!»

¹³ Hingê ji wan r'ûspîya yekî minr'a got: «Evêd ku çuxêd çîle-qerqaş wergirtî ne, ew k'î ne û ji k'u derê hatine?» ¹⁴ Min wîr'a got: «Ez xulam, ez nizanîm, tu zanî». Hingê ewî minr'a got: «Evana ew in, yêd ku ji wê tengasîya mezin hatine, çuxêd xwe pê xûna wî Berxî şûştine, çîl-qerqaş kirine*.

¹⁵ Lema ewe li ber t'extê Xwedê ne,

p'aristgeha Wîda şev û r'oj Wî dih'ebînin.

Yê li ser t'ext r'ûniştî, wê konê Xwe li ser wan vegire.

¹⁶ Ewê îdî ne t'î bin, ne bir'çî bin û ne jî te'v û germayîyê li wan xe*.

¹⁷ Çimkî ew Berxê ku goveka t'extda ye,

wê şivantîyê li wan bike, wan bibe ser kanîyêd ava jîyînê.

Û Xwedê jî wê h'emû hêsîrêd ç'e'vêd wan paqij ke*.

Mora h'efta

8 ¹Çaxê Ewî mora h'efta vekir, e'zmênda weke nîv sih'etî her tişt seqir'î. ² Hingê min ew her h'eft milyak'etêd ku li ber Xwedê sekinîbûn dîtin, wanr'a h'eft bor'î hatine dayînê.

³ Milyak'etekî din bixûrdanga zêr'în dêstda hat, li ber gorîgeha zêr'în sekinî. Wîr'a gelek bixûr hate dayînê, wekî bi t'evî duayêd cime'ta Xwedê dayne ser gorîgeha zêr'îne li ber t'extê Xwedê*. ⁴ Dûyê

* ^{7:14} Daniyêl 12:1; Metta 24:21.

* ^{7:16} Îşaya 49:10.

* ^{7:17} Zebûr 23:1-2; Îşaya 25:8; 49:10.

* ^{8:3} Derk'etin 30:1-3.

wê bixûrê t'evî duayêd cime'ta Xwedê ji destê wî milyak'etî berbi Xwedê bilind bû. ⁵ Paşê milyak'et ew bixûrdang hilda, ji agirê gorîgehêva dagirt avîte ser e'rdê. Bû gur'înîya dengêd e'wra birûskê birq veda û e'rd h'ejîya.

Her çar bor'îyêd pêşin

⁶ Hingê wan her h'eft milyak'e-têd ku h'eft bor'îyêd wan hebûn k'arê xwe kirin, ku li bor'îya xin.

⁷ Yê pêşin li bor'îyê xist, teyrok û agir xûnêva t'evayî ser e'rdêda barî. Û ji sê p'ara p'areke e'rdê şewitî, ji sê p'ara p'areke dara şewitî û h'emû gîhayê şîn şewitî*.

⁸ Milyak'etê duda li bor'îyê xist, tiştêkî mezinî mîna ç'îyakî agir pêk'etî hate avîtinê nava be'rê. Û ji sê p'ara p'areke be'rê bû xûn, ⁹ ji sê p'ara p'areke h'eywanêd be'rêda qir' bû û ji sê p'ara p'areke gemîya wêran bû.

¹⁰ Milyak'etê sisîya li bor'îyê xist û steyrkeke mezine mîna qendîla alav pêk'etî ji e'zmên k'ete ser p'areke ji sê p'arêd ç'ema û avêd kanîya. ¹¹ Navê wê steyrkê Zirîç'k bû. Ji sê p'ara p'areke ava

bû zirîç'k û ji wê avê gelek meriv mirin, çimkî ew av te'l bû.

¹² Milyak'etê çara li bor'îyê xist, ji sê p'ara p'areke r'oyê, ji sê p'ara p'areke hîvê û ji sê p'ara p'areke steyrka derb standin, usa ku ji sê p'ara p'areke wan qarîya û ji sê p'ara p'areke r'ojê r'onayî neda, usa jî ji sê p'ara p'areke şevê*.

¹³ Hingê min dîna xwe dayê, wê teyrekî sîmir' jor e'zmêda difir'î û min bihîst ku wî bi dengêkî bilind got: «Wey, wey, wey li serê binelîyêd li r'ûbarî dinê, ku wê ber dengê wan bor'îyêd her sê milyak'etêd mayîn k'evin, yêd ku wê li bor'îya xin».

Bor'îya pêncsa

9 ¹ Milyak'etê pêncsa li bor'îyê xist û min dîna xwe dayê, va steyrkek ji e'zmên k'ete ser r'ûyê e'rdê û k'ilîta derê gelîyê^f hey-wayê wê steyrkê'a hate dayînê. ² Ewê derê gelîyê hey-wayê vekir, ji gelî dû-dûxan derk'et mîna dûyê k'ûra mezin û r'ûyê r'oyê û hewê girt*. ³ Ji wê dû-dûxanê kulî^f derk'etine ser r'ûyê e'rdê, wan'r'a qewata mîna qewata dûp'işkêd e'rdê hate

* ^{8:7} Derk'etin 9:23-25; Hezekîyêl 38:22.

* ^{8:12} Îşaya 13:10; Hezekîyêl 32:7; Yoêl 2:10, 31; 3:15.

* ^{9:2} Destpêbûn 19:28.

dayînê*. ⁴ Wanr'a hate gotinê, ku zirarê nedine gîhê e'rdê, ne jî t'u şînayîyê û darê, lê bidine wan merivêd ku mora Xwedê li ser e'nîya wan t'uneyê*. ⁵ Wanr'a hate dayînê, ku wan nekujin, lê pênc meha bidine cefê. Êşa wan mîna êşa lêxistina dûpişka bû. ⁶ Wan r'ojada merivê li mirinê biger'in, lê wê qet nebînin, ewê h'eyra mirinêda bin, lê mirinê ji wan bir'evê*.

⁷ Qilxê wan kuliya mîna wan hespa bûn, yê ku bona şêr' têne hazirkirinê. Li ser serê wan tiştêd mîna t'acêd zêr'in hebûn û r'ûyê wan mîna r'ûyê meriva bûn*. ⁸ P'or'ê serê wan mîna p'or'ê jina bûn û diranêd wan mîna diranêd şêra bûn. ⁹ Êlekzirih'êd^f wan hebûn, mîna yêd h'esinî, dengê baskêd wan mîna dengê wan e'reba bûn, ku çawa gelek hesp wan dik'işînin û dajone nava şêr'. ¹⁰ Mîna dû-p'işka jî poç'êd wan hebûn û ser poç'a jî derzî, k'îjanada qewata wan hebû ku pênc meha mêriv bidine cefê. ¹¹ Milyak'etê gelîyê hey-wayê li ser wan p'adşa bû,

ku navê wî bi îbranî^f «Abadûn» bû, bi yûnanî «Apolîyon», ku tê fe'mkirinê: «Wêrankir».

¹² Weya pêşin derbaz bû. Ji vir şûnda va du weyê jî bèn.

Bor'îya şeşa

¹³ Milyak'etê şeşa li bor'îyê xist û min dengê ji her çar stirûyêd gorîgeha zêr'îne li ber Xwedê bi-hîst, ¹⁴ ku gote wî milyak'etê şeşa, yê ku bor'î dêstda bû: «Wan her çar milyak'etêd ku li ber ç'emê Firatêyî mezin girêdayî ne veke».

¹⁵ Hingê ew her çar milyak'et hatine ber'danê, yêd ku bona wê sih'etê, wê r'ojê, wê mehê û wê salê hatibûne hazirkirinê, wekî ji sê p'ara p'areke merivayê bikujin. ¹⁶ Min r'eqema ordîyêd sîyarî bihîst ku dusid mîlîyon bû.

¹⁷ Wê dîtînokêda hesp û sîyarêd wan minva aha xuya bûn: R'engê êlekzirih'êd wan r'engê sorî mîna êgir, şîrkî mîna qalç'îç'ekê, qîç'îkî mîna k'îrk'ûtêda^f bûn. Serê hespêd wan mîna serê şêra bûn û ji devê wan agir, dû û k'îrk'ût derdik'et. ¹⁸ Pê van her sê bela,

* ^{9:3} Derk'etin 10:12-15.

* ^{9:4} Hezekîyêl 9:4.

* ^{9:6} Yêremîya 8:3.

* ^{9:7} Yoêl 2:4.

ji sê p'ara p'areke merivayê, pê agir, dû û k'irk'ûta ku ji devê van derdik'et hatine kuştinê. ¹⁹Çimkî qewata hespa dev û dêlêd wanda bûn. Dêlêd wan mîna me'ra bûn û serê wan hebûn, ku pê wan zirar didan.

²⁰Ew merivêd mayîne ku pê van bela nehatine kuştinê, ji wan p'ûtêd ku bi destêd xwe çêkiribûn veneger'îyan. Wana destê xwe ji cinh'ebandinêf, ji wan p'ûtêd zêr'e, zîve, sifire, kevire, dare ku nabînin, nabihên û nager'in nek'işandin*. ²¹Usa jî ji kuştinê, sêrbazîyêf, bênamûsiyê û dizîya xwe veneger'îyan.

Milyak'et û k'itêba biç'ûke gulomatkkirî

10 ¹Hingê min milyak'etekî dinêyî zor dît ku ji e'zmên dihate xwarê. E'wr lê wergirtî bû û k'eskesor li sêrî bû, r'ûyê wî mîna r'oyê bû, nigêd wî jî mîna stûnêd êgir bûn. ²Destê wîda k'itêbeke biç'ûke vekirî hebû, nigê xweyî r'astê danî ser be'rê, nigê xweyî ç'epê jî danî ser bejêf ³û bi dengê bilind mîna mir'înîya şêr kire qar'in. Çaxê ku wî kire qar'in, her

h'eft gur'înîyêd e'wra pê dengêd xwe xeber dan. ⁴Gava wan her h'eft gur'înîyêd e'wra xeber dan, min kir ku binivîsim, lê ji e'zmên dengê hat û got: «Ew tiştêd ku her h'eft gur'înîyêd e'wra gotin, wan e'yan neke, nenivîse».

⁵Hingê ew milyak'etê ku min dîtibû, wekî wî nîgek danîbû ser be'rê û yek jî ser bejê, destê xweyî r'astê berbi e'zmên bilind kir ⁶û pê Ewî sond xwar ku h'eta-h'etayê Sax e, awa gotî pê Wî Yê ku e'zman, h'emûyêd wêda, e'rd, h'emûyêd wêda û be'r, h'emûyêd wêda e'firandine û got: «Îdî wextê derengî nek'eve. ⁷Lê gava milyak'etê h'efta deng li bor'iyê xe, hingê wê ew sur'a t'ivdîra Xwedê bê sêrî, ya ku Wî e'lamî xulamêd Xwe p'êxembera kiribû».

⁸Pey vê yekêr'a wî dengê ku min ji e'zmên bihîstibû, dîsa t'evî min xeber da û got: «Her'e, wê k'itêba vekirî ji destê wî milyak'etî hilde, yê ku li ser be'rê û bejê sekinî ye»*. ⁹Ez jî çûme cem wî milyak'etî û min jêr'a got: «K'a wê k'itêba biç'ûk bide min». Ewî minr'a got: «Han vê hilde û bi-xwe. Evê nav-dilê teda te'l be, lê

* ^{9:20} Zebûr 115:4-7.

* ^{10:8-10} Hezekîyêl 2:8-3:3.

devê teda wê mîna hingiv şîrin be». ¹⁰Hingê min k'itêba biç'ûk ji destê milyak'et hilda û xwar. Devê minda mîna hingiv şîrin bû, lê çaxê min ew xwar, min nav-dilê xweda te'layî k'ifş kir. ¹¹Wî çaxî minr'a hate gotinê: «Gerekê tu dîsa li ser gelek cime'ta, mileta, zimana û p'adşa p'êxembertîyê bikî».

**Du şe'dêd
ku p'êxembertîyê dikin**

11 ¹Hingê qamîşekî^f mîna şiva minr'a hate dayînê û hate gotinê: «R'abe, p'aristgeha Xwedê û gorîgehê çap ke û yêd ku têda dih'ebînin jî bijmire. ²Lê h'ewşa p'aristgehêye derva bihêle û wê çap neke, çimkî ew p'ûtp'aristar'a^f hate dayînê. Ewê Bajarê Pîroz çil du meha bin p'iyada p'êpes kin*. ³Û Ezê t'emîyê bidime du şe'dêd Xwe, ewê k'urx xwekirî h'ezar dusid şêst r'ojî p'êxembertîyê bikin». ⁴Evana ew her du darêd zeyt'ûnê û her du şemdan in, yêd ku li ber Xudanê dinyayê disekinîn*. ⁵Heger merivek ku bixwaze zirarê bide wan, agir ji devê wan derdik'eve, dijminêd wan h'ûfî xwe dike. Û

heger merivek bixwaze zirarê bide wan, gerekê ew xwexa usa bê kuştinê. ⁶H'ukumê van heye, ku r'ojêd p'êxembertîya xweda e'zmên dadin, wekî baran nebare. Usa jî h'ukumê wan li ser ava heye, ku wan bikine xûn û k'engê jî bixwazin, dikarin her cûr'e bela bînine serê dinê*.

⁷Gava ewana şe'detîya xwe ser hevda bînin, hingê ew ce'newirê ku ji gelîyê hey-wayê derdik'eve, wê t'evî wan şer' ke, wan bindest ke û bikuje. ⁸Cinyazêd wan wê li ser meydana wî bajarê mezin avîtî bin, li wî cîyê ku Xudanê wan her duya hate xaçkirinê^f, ku bi me'na r'uh'anî jêr'a «Sodom^f» û «Misir^f» tê gotinê. ⁹Ji h'emû cime'ta, bereka, zimana û mileta wê sê r'oj û nîva li cinyazêd wan binihêr'in û nehêlin ku cinyazêd wan bikine t'irba. ¹⁰Binelîyêd li r'ûbarî dinê wê dilê xwe li wan şa kin û şa bin, xelata jî hevdu-r'a bişînin, çimkî van her du p'êxembera cefa didane yêd ku li ser r'ûyê e'rdê diman.

¹¹Pey sê r'oj û nîvar'a Xwedê r'uh'ê jîyînê ber wanda anî, ew

* ^{11:2} Lûqa 21:24.

* ^{11:4} Zekerîya 4:3, 11-14.

* ^{11:6} P'adşatî III, 17:1; Derk'etin 7:17-19.

r'abûne ser p'îya û xofeke mezin k'ete ser yêd ku ew dîtin. ¹² Hingê wan her duya dengê bilind ji e'zmên bihîst ku wan'ra got: «Werine vê jorê». Û ewana ber ç'e'vêd dijminêd xwe e'wrava hilk'işiyane e'zmên. ¹³ Wê sih'etê e'rd qayîm h'ejîya, ji dehe p'ara p'areke bajêr hilşîya û wê e'rdh'e-jêda h'eft h'ezar meriv mirin, yêd mayîn jî ç'e'vtirsîyayî bûn, şikirî didane Xwedêye e'zmên.

¹⁴ Weya duda derbaz bû. Va ye, ya sisîya wê zûtirê bê.

Dengê bor'îya h'efta: H'ebandina li e'zmên

¹⁵ Milyak'etê h'efta li bor'îyê xist û e'zmênda dengêd bilind hatin ku digotin:

«P'adşatîya dinyayê bû ya Xudanê me û Mesîhê Wî,
Ewê h'eta-h'etayê p'adşatîyê bike»*.

¹⁶ Ew her bîst çar r'ûspîyêd ku li ber Xwedê ser k'ursîyêd xwe r'ûniştibûn, xwe dever'ûya avîtin, serê xwe ber Xwedê danîn ¹⁷ û gotin:

«Ya Xudan Xwedêye H'emû Zorayîyê,

Yê heyî û Yê hebûyî,
em şikirîyê didine Te,
ku Te qewata Xweye mezin stand

û dest bi h'ukumê Xwe kir*.

¹⁸ P'ûtp'arist qilqilîn, lê xezeba Te hat.

Wext pê'r'a gihîştîye, ku dîwana mirîya bikî,
xelata bidî xulamêd Xwe, p'ê-xembera û cime'ta Xwe usa jî yêd ku ji Te ditirsîn, ji biç'ûka h'eta mezina.

Wext hat, ku qir'a wan bînî, yêd ku dinê xirab dikin»*.

¹⁹ Pey vê yekê'r'a p'aristgeha Xwedêye e'zmên vebû û wêda Sindoqa^f Peymana Wî xuya bû. Birûskê birq dan, gur'inîya dengêd e'wra hate bihîstinê, e'rd h'ejîya û teyrok barî.

K'ulfet û zîya^f

12 ¹ Hingê nîşaneke mezin e'zmênda xuya bû: K'ulfetekê r'o li xwe wergirtibû, hîv binê p'iyada û t'acekî ji donzdeh steyrka jî li sêrî bû. ² Ew h'emle bû û k'etibû ber zar'ê, êşa xwe dik'işand û dikire qîr'in.

* ^{11:15} Derk'etin 15:18; Zebûra 10:16; Danîyêl 2:44.

* ^{11:17} Amos 3:13; Derk'etin 3:14.

* ^{11:18} Zebûr 2:1; Danîyêl 9:6; Amos 3:7; Zebûr 115:13.

³ Pey vê yekêr'a nîşaneke din jî e'zmênda xuya bû. Min dîna xwe dayê, va zîyakîf zerî mezin ku h'eft serî û dehe stirûyêd wî hebûn û h'eft t'ac jî li serêd wî bûn*. ⁴ Poç'a wî ji sê p'ara p'areke steyrkêd e'zmên k'işand û avîte ser e'rdê. Ew zîya li ber wê k'ulfeta^f ku k'etibû ber zar'ê sekinî, ku hema çawa zar' bibe wê zar'ê h'ûfî xwe ke. ⁵ Wê k'ulfetê zar'êke kur'în anî, ku wê bi şivdara h'esinî şivantîyê li h'emû mileta bike. Lê zar'a wê hate r'ahiştinê, li cem Xwedê û ber t'extê Wî*. ⁶ K'ulfet jî r'evî ber'îyêf, li wî cîyê ku ji alîyê Xwedêda jêr'a hatibû hazirkirinê, wekî ew li wir h'ezar dusid şêst r'oji bê xweykirinê.

⁷ Hingê li e'zmên şer' dest pê bû. Mixayîl milyak'etêd xweva t'evî zîyê şer' kir, zîyê jî milyak'etêd xweva t'evî wan şer' kir*. ⁸ Lê zîyê da der, e'zmênda jî îdî cî dest wan nek'et, ⁹ ew zîyayê mezin jorda hate avîtinê. Eva ew me'rê berê bû, ku jêr'a mîrêcin û şeyt'an dibêjin, yê ku t'emamiya

dinê xalifandîye. Ew milyak'etêd xweva jorda hatine avîtinê ser r'ûyê e'rdê*.

¹⁰ Hingê min li e'zmên dengekî bilind bihîst ku got: «Niha ye wextê xilazkiriⁿ, qewat û p'adşatîya Xwedêyê me, usa jî h'ukumê Mesîhê Wî. Çimkî Ew xeybkirê xûşk-birêd me jorda hate avîtinê, yê ku şev û r'oş ber Xwedêyê me xeyba wan dikir*. ¹¹ Ewana pê xûna Berx û xebera şe'detîya xwe ser wî k'etin, e'mirê xwe h'eta mirinê h'iz nekirin. ¹² Awa şa bin, e'zmanno û yêd ku wanda dimînin. Lê wey li e'rdê û li be'rê, çimkî mîrêcin jorda ser weda hate avîtinê û ew ji hêrsê xwe dixwe, ku zane wê hindikî bimîne».

¹³ Gava zîyê dît ku ew jorda hate avîtinê ser e'rdê, pey wê k'ulfetê k'et, ya ku zar'a kur'în anîbû. ¹⁴ Du baskêd teyrê sîmir'îye mezin wê k'ulfetêr'a hatine dayîne, wekî bifir'e her'e ber'îyê, wî cîyê xwe, k'îderê ji zîyê dûr wê sê sal û nîva bihata xweykirinê. ¹⁵ Hingê zîyê ji devê xwe mîna ç'em av ber'da

* 12:3-4 Danîyêl 7:7; 8:10.

* 12:5 Zebûr 2:9.

* 12:7 Danîyêl 10:13, 21; 12:1.

* 12:9 Destpêbûn 3.

* 12:10 Îbo 1:9-11; Zekerîya 3:1.

pey wê k'ulfetê, wekî wê pê lêyê bixeniqîne. ¹⁶ Lê e'rdê alík'arîya wê k'ulfetê kir, devê xwe vekir û ew ç'emê ku zîyê ji devê xwe ber'dabû daqurtand. ¹⁷ Hingê wî zîyayî hêrsa xwe li wê k'ulfetê r'akir û çû, wekî şer'ê xwe t'evî wan zar'êd wêye mayîn bike, yêd ku t'emîyêd Xwedê xwey dikin û şe'detîya bona Îsa didin*. ¹⁸ Zîya li devê be'rê sekinî.

Du ce'newir derdik'evin

13 ¹ Hingê min dîna xwe dayê, va ce'newirek ji be'rê derdik'et. H'eft serêd wî û dehe stirûyêd wî hebûn, li ser stirûyêd wî dehe t'ac bûn û li ser her h'eft serêd wî jî navêd k'ifirî-zifirîya bûn. ² Ew ce'newirê ku min dît, mîna piling bû, nigêd wî mîna lepê h'ir'ç'a bûn û devê wî jî mîna devê şêra bû. Vî zîyayî qewata xwe, t'extê xwe û h'ukumê xweyî mezin da wî ce'newirî. ³ Serîkî vî ce'newirî tê bêjî birîndar li ber mirinê bû, lê birîna wî hate qenc-kirinê. Û t'emamîya dinyayê ser

wî ce'newirî e'cêbmayî ma. ⁴ Wan serê xwe li ber zîyê danîn, ku wî h'ukumê xwe da wî ce'newirî. Usa jî serê xwe li ber ce'newir danîn û gotin: «Gelo k'î mîna vî ce'newirî ye? Û k'î dikare t'evî vî şer' ke?»

⁵ Evî ce'newirî'a îzin hate dayînê ku devê xwe bême'rîfet veke û k'ifirîya bike, usa jî wîr'a hate dayînê, ku çil du meha bi h'ukumê xwe bike*. ⁶ Ewî hindava Xwedêda devê xwe xirab vekir û navê Wî, konê Wî û yêd ku e'zmênda dimînin bêhurmet kir. ⁷ Îzin wîr'a hate dayînê, ku t'evî cime'ta Xwedê şer' ke û serk'eve. Usa jî h'ukumê li ser her berekê, cime'tê, zimanî û miletî wîr'a hate dayînê. ⁸ H'emû binelîyêd li r'ûbarî dinê wê serê xwe li ber wî daynin, navêd k'îjana ji wextê e'firandina dinyayêda k'itêba jîyînêye Berxê serjêkirîda nehatine nivîsarê*.

⁹ Guhê k'ê heye bira bibihê:

¹⁰ Ewêd ku yê dîl k'etinê ne, wê dîl bik'evin,
ewêd ku yêd ber şûr k'etinê ne, ewê ber şûr k'evin*.

* ^{12:17} Aha jî tê fe'mkirinê: «Û şe'detîya e'lametîya Îsa xwey dikin».

* ^{13:5-7} Danîyêl 7:8, 21, 25.

* ^{13:8} Zebûr 69:28.

* ^{13:10} Yêremîya 15:2; 43:11. Nav hinek destnivîsarada aha ye: «Ewê ku pê şûr dikujin, ewê jî pê şûr her'in» (Bixûnin: Metta 26:52).

Li vir wê sebir û bawerîya cime'ta Xwedê kêr bê.

¹¹ Hingê min dîna xwe dayê, va ce'newirekî din ji e'rdê derdik'et, du stirûyê wîye mîna yê berxa hebûn û mîna zîyê xeber dida. ¹² Evî t'emamîya h'ukumê ce'newirê pêşin li ber wî xwexa dida xebatê û p'êyî ser e'rdê û binelîyêd wê dikir, wekî serê xwe li ber wî ce'newirê pêşin daynin, yê ku birîna wîye ku berbi mirinê dibir hatibû qenckirinê. ¹³ Vî ce'newirî nîşanêd usa e'cêbe mezin dikirin, h'eta ku agir jî ji e'zmên li ber ç'e'vê meriva davîte ser e'rdê. ¹⁴ Ewî pê wan nîşanêd ku wîr'a hatibûne dayîne, wekî li ber ce'newirê pêşin bike, binelîyêd li r'ûbarî dinê dixalifandin. Ewî wanr'a got, ku h'eykelekî wî ce'newirî çêkin, yê ku bi şûr hatibû birîndarkirinê û dîsa sax bû. ¹⁵ H'ukum wîr'a hate dayîne, wekî r'uh' ber h'eykelê ce'newirda bîne, ku h'eykelê ce'newir xeber de û bikaribe ewêd ku ce'newir neh'ebînin bide kuştinê. ¹⁶ Ewî p'êyî ser h'emûya kir, awa gotî biç'ûk û mezina, dewletî û belengaza, aza û xulama ku nîşanê bidine ser destê xweyî r'astê yan e'nîya xwe, ¹⁷ wekî t'u kes nikaribe ne bik'ir'e, ne jî bifiroşe, pêştirî

wî, yê ku nîşana ce'newir, awa gotî navê wî yan h'esabê navê wî ser e.

¹⁸ Li vir serwaxtî kêr tê: H'iş-aqilê k'ê heye, bira h'esabê ce'newir bijmire, çimkî h'esabê merivekî ye û h'esabê wî şeşsid şeşt şeş e.

Berx û yêd xilazbûyî

14 ¹ Paşê min dîna xwe dayê, va Berx li serê ç'îyayê Sîyonêf sekinî bû û sed çil çar h'ezar meriv t'evî Wî bûn, ku li ser e'nîya wan navê Wî û navê Bavê Wî nivîsar bûn. ² Min ji e'zmên dengê bihîst, mîna dengê gelek ava û mîna dengê gur'inîya e'wraye qayîm. Ew dengê ku hate min, mîna dengê miqamê çengvana bû, ku li çengêd' xwe dixin. ³ Wana li ber t'ext û li ber wan her çar r'uh'bera û r'ûspîya stiraneke nû distira. T'u kes nikaribû wê stiranê hîn bûya, pêştirî wan sed çil çar h'ezarêd ku ji dinyayê hatibûne k'ir'inê. ⁴ Evana ew in, yêd ku serê xwe jinar'a danenîne, ew yêd bik'ir'in. Evana pey Berx diçin, k'uda ku ew diçe. Evana ji nava meriva hatine k'ir'inê, çawa berêf deremeta pêşin ku Xwedê û Berxr'a bêne dayîne. ⁵ Derew ji devê wan dernek'etiye, ew bêqusûr in.

Sê milyak'et

⁶ Hingê min dîna xwe dayê, va milyak'etekî din ku e'zmênda difir'î û Mizgînîya wîye h'eta-h'etayê hebû, wekî wê Mizgînîyê bide yêd r'ûbarî dinê, awa gotî h'emû mileta, bereka, zimana û cime'ta. ⁷ Wî bi dengekî bilind digot: «Ji Xwedê bitirsin û şikirîyê bidine Wî, çimkî sih'eta dîwankirina Wî pê'r'a gihîşt. Serê xwe ber Wî daynin, Yê ku e'rd û e'zman, be'r û avêd kanîya e'firandine».

⁸ Hingê milyak'etekî din pey wî hat û got: «Hilşîya, wêran bû! Ew Babîlona^f mezin, ya ku ew şerava qavîya^f xweye har h'emû mîlet dane vexwarinê»*.

⁹ Pey vê yekê'r'a milyak'etekî din jî pey wan hat û bi dengekî bilind got: «Ewê ku serê xwe li ber ce'newir û h'eykelê wî dayne û nîşana wî ser e'nîya xwe yan ser destê xwe qebûl ke, ¹⁰ ewê ji wê şerava hêrsa Xwedê vexwe, ya ku av t'evnekirî ye, k'asa Wîye xezebêda dagirtî ye. Ewê li ber

milyak'etêd pîroz û li ber Bexr agir û k'irk'ûtêda cefê bik'îşîne*. ¹¹ Dûyê cefê wan wê h'eta-h'etayê bik'îşe û şev û r'oj wê r'ih'etîya wan t'unebe, yêd ku serê xwe ber ce'newir û h'eykelê wî datînin û nîşana wî li ser wan e».

¹² Awa li vir wê sebira cime'ta Xwedê kêr bê, yêd ku t'emîyêd Xwedê xwey dikin û hindava Îsada amin in.

¹³ Hingê min ji e'zmên dengek bihîst ku got: «Binivîse: Ji vir şûnda xwezilî ne ew meriv, yêd ku bona bawerîya ser Xudan wê bimirin. R'uh' dibêje: «Belê! Ewê ji xebata xwe r'ih'et bin, çimkî kirêd wan t'evî wan diçin».

Nandirûna^f r'ûyê e'rdê

¹⁴ Û min dîna xwe dayê, va e'wrekî sipî û «yekî mîna kur'ê^f mêriv»* li ser wî e'wrî r'ûniştî bû. T'acekî zêr'în li serê Wî bû û de'seke tûj jî dêstda bû**¹⁵ Hingê milyak'etekî din ji p'aristgehê derk'et, bi dengekî bilind li Ewî ku li ser e'wr r'ûniştî bû kire gazî

* ^{14:8} Îşaya 21:9; Yêremîya 51:8.

* ^{14:10} Destpêbûn 19:24; Hezekîyêl 38:22.

* ^{14:14} Şirovekirina xebera «yekî mîna kur'ê^f mêriv» bin r'êza E'yantî 1:13-da bixûnin.

** ^{14:14} Danîyêl 7:13.

û gotê: «De'sa Xwe bavêjê bidirû, çimkî ew sih'eta nandirûnêf hat, berê e'rdê îdî gihîştîye»*. ¹⁶ Ewî ku li ser e'wr r'ûniştî bû de'sa Xwe avîte r'ûyê e'rdê û e'rd hate dirûnê.

¹⁷ Hingê ji wê p'aristgeha e'zmên milyak'etekî din derk'et û destê wîda jî de'seke tûj hebû.

¹⁸ Wê hingê ji gorîgehê milyak'etekî din derk'et, ku h'ukumê wî li ser êgir hebû, ewî bi dengekî bilind li yê xweyê de'sa tûj kire gazî û gotê: «De'sa xweye tûj bavêje gûşîyêd tirîyêd e'rdê û biçîne, çimkî tirîyêd wê îdî gihîştine».

¹⁹ Wî milyak'etî jî de'sa xwe avîte e'rdê, tirîyêd e'rdê çinîn û bona h'incir'andinê avîte wî h'ewzê mezinî xezeba Xwedê. ²⁰ Ew tirî wî h'ewzîda hatine h'incir'andinê, ku ji bajêr der bû û ji h'ewz xûn k'îşîya, xûnê avîte gemê hespa, qasî h'ezar şeşsid meydanî* girt.

H'eft milyak'et û h'eft bela

15 ¹ Hingê min li e'zmên nîşaneke dine mezin û ecêb dît, h'eft milyak'etêd xweyê h'eft belayêd axirîyê pê k'îjana wê

xezeba Xwedê bihata sêrî. ² Wî çaxî min tişteki mîna be'reke şûşe êgirva t'evayî dît, usa jî ewêd ku ce'newir, h'eykelê wî û h'esabê navê wî bindest kiribûn. Evana ser be'ra şûşe sekinî bûn, çengêd ku Xwedê dabûne wan destêd wanda bûn ³ û stirana Mûsayêf xulamê Xwedê û stirana Berx distiran:

«Kirêd Te mezin û e'cêb in Xudan Xwedêyê H'emû Zorayîyê!

R'iyêd Te r'ast û ser heqîyê ne, ya P'adşayê mileta*.

⁴ Xudan, k'î ji Te wê netirse û r'ûmetê nede wî navê Te? Çimkî Tu t'enê Yê pîroz î. H'emû miletê berbi Te bên û serê xwe ber Te daynin, çimkî kirêd Teye r'ast xuya bûn»*.

⁵ Pey van tiştar'a min dîna xwe dayê, va p'aristgeha e'zmên vebû, awa gotî Konêf Şe'detîyê.

⁶ Ew her h'eft milyak'etêd xweyê her h'eft bela ji p'aristgehê derk'etin. K'itanêd paqije birqok li wan bûn û melaxtêd zêr'in li sîngêd wan bûn. ⁷ Hingê ji her

* ^{14:15} Yoêl 3:13.

* ^{14:20} «H'ezar şeşsid meydan» bi h'esabê niha dike sêsid kîlomêtir.

* ^{15:3} Qanûna Ducarî 32:4; Zebûr 145:17; Yêremîya 10:10.

* ^{15:4} Yêremîya 10:6-7; Zebûr 86:9; Malaxî 1:11.

çar r'uh'bera yekî h'eft t'asêd zêr'îne xezeba wî Xwedêyîva t'ijî, Yê ku h'eta-h'etayê Sax e, dane wan her h'eft milyak'eta. ⁸P'aristgeh dûyê r'ûmeta Xwedê û qewata Wîva t'ijî bû û t'u kes nikaribû bik'eta p'aristgehê, h'eta ku her h'eft milyak'eta, her h'eft bela neanîna sêrî^f*

H'eft t'asêd xezeba Xwedê

16 ¹Hingê min dengêkî bilind ji p'aristgehê bihîst ku gote her h'eft milyak'eta: «Her'in, her h'eft t'asêd xezeba Xwedê bir'êjine ser e'rdê».

²Milyak'etê pêşin çû t'asa xwe r'ête ser e'rdê, p'izikêd p'îse xirab li ser wan meriva derk'etin, yêd ku nîşana ce'newir li ser wan bû û serê xwe li ber h'eykelê wî danîbûn*.

³Yê duda t'asa xwe r'ête ser be'rê, be'r bû mîna xûna mirîya û h'emû h'eywanêd be'rêda qir' bûn.

⁴Yê sisîya t'asa xwe r'ête ser ç'ema û avêd kanîya, ew bûne

xûn*. ⁵Wî çaxî min dengê milyak'etê ava bihîst ku got:

«Tu ser r'astîyê yî,

Yê heyî, Yê hebûyî û Yê pîroz î,

ku Te dîwanêd bi vî awayî kirin*.

⁶Çimkî wan xûna cime'ta Xwedê û p'êxembera r'êt û Te xûn li wan da vexwarinê. R'ast ew xurê vê yekê ne»*.

⁷Hingê min dengê gorîgehê bihîst, ku aha got:

«Belê, ya Xudan Xwedêyê H'emû Zorayîyê*,

dîwanêd Te r'ast û heq in».

⁸Milyak'etê çara t'asa xwe r'ête ser r'oyê û wêr'a hate dayînê, ku merivayê bi êgir biqelîne. ⁹Hingê meriv ji dest şewata germayîyê hatine qelandinê û k'ifirî navê Xwedê kirin, ku h'ukumê Wî li ser van bela heye. Lê ew ji kirêd xweye xirab veneger'îyan, wekî şikirî bidana Wî.

¹⁰Milyak'etê pênca t'asa xwe r'ête ser t'extê ce'newir û te'rîstanî

* ^{15:8} Derk'etin 40:34; P'adşatî III, 8:10-11; Îşaya 6:1-4.

* ^{16:2} Derk'etin 9:10.

* ^{16:4} Derk'etin 7:17-21.

* ^{16:5} Derk'etin 3:14; Zebûr 145:17.

* ^{16:6} Zebûr 79:3; Îşaya 49:26.

* ^{16:7} Zebûr 19:9; 119:37.

hate ser p'adşafîya wî, ji êşê meriva zimanê xwe digestin* ¹¹ û ji dest êşa û p'izika k'ifirî li Xwedêyê e'zmên kirin, lê ji kirêd xweye xirab veneger'îyan.

¹² Milyak'etê şeşa t'asa xwe r'ête ser ç'emê Firatêyî mezin, ava ç'em ç'ikîya, wekî r'ê bona p'adşêd r'ohilatê bê hazirkirinê*. ¹³ Hingê min dîna xwe dayê, va sê r'uh'êd' h'erame' mîna beqa, ji devê wî zîyayî, ji devê ce'newir û ji devê p'êxemberê derew derdik'etin. ¹⁴ Evana ew r'uh'êd cina bûn, yêd ku nîşanêd e'cêb dikin. Ew diçine cem h'emû p'adşêd dinyayê, wekî wan bicivînin, bona şer'ê wê R'oja Mezine Xwedêyê H'emû Zorayîyê.

¹⁵ «Va ye Ezê mîna diza bêm! Xwezî li wî, yê ku h'îşyar dimîne û k'incêd xwe xwey dîke, wekî te'zî neger'e û e'yba wî xuya nebe!»

¹⁶ Hingê wan r'uh'a ew p'adşa civandine wî cîyî ku bi îbranî jêr'a «Harmegedon» tê gotinê.

¹⁷ Milyak'etê h'efta t'asa xwe r'ête ser hewê û ji t'extê p'aristgehê dengêkî bilind derk'et û got:

«Hate sêrî!» ¹⁸ Hingê birûskê lê da, bû gur'înîya dengê e'wra û e'rd usa qayîm h'ejîya, ku ji wê r'oja însan dinê k'etîye h'eta niha e'rd aha neh'ejîyaye. E'rdh'ej haqas qayîm bû! ¹⁹ Bajarê mezin bû sê p'ara û bajarêd mileta wêran bûn. Babîlona mezin hate bîra Xwedê, wekî wê k'asa xweye şerava xezeba giranva bide wê. ²⁰ H'emû girav betavebûn û ç'îya îdî nehatine xuyanê. ²¹ Ji e'zmên teyroka gire weke pêncî kîlogramê ser merivada barî. Meriva ji dest lêdana teyrokê k'ifirî li Xwedê kirin, çimkî eva bela gelekî giran bû*.

Maka qavîyê

17 ¹ Ji wan her h'eft milyak'e-têd ku xweyê her h'eft t'asa bûn, yekî hat t'evî min xeber da û got: «Were vê derê, ez dîwana wê qava bi nav û deng nîşanî te kim, ya ku li ser gelek ava r'ûniştî ye*. ² P'adşêd dinyayê t'evî vê qavî kirin û binelîyêd r'ûbarî dinê pê şerava qavîya wê serxweş bûn».

³ Hingê R'uh'ê Pîroz hate ser min, wî milyak'etî ez birime

* ^{16:10} Derk'etin 10:21.

* ^{16:12} Îşaya 11:15.

* ^{16:21} Derk'etin 9:23.

* ^{17:1} Yêremîya 51:12-13.

ber'íkê. Min dîna xwe dayê, va jinek li ser ce'newirekî sorê gevez sîyar, ku serda-pêda ji her alfyava bi navêd k'ifirîyêd hindava Xwedêda t'jî bûn û h'eft serêd wî û dehe stirûyêd wî hebûn. ⁴ Ew k'ulfeta k'inca şîrk'î û sorê gevezva wergirtî bû, pê zêr', kevirêd qîmet, lal û dur'va^f xemilî bû. K'aseke zêr'in destê wêda bû, ew k'as jî k'irêtî û mir'dar'îya qavîya wêva dagirtî bû. ⁵ Li ser e'nîya wê navekî sur' nivîsar bû: BABÎLONA MEZIN, MAKA QAVA Û K'IRÊTÎYÊD DINYAYÊ. ⁶ Min dîna xwe dayê, wê ew k'ulfeta pê xûna cime'ta Xwedê û pê xûna şe'dêd Îsa serxweş bûye.

Gava ku min ew dît, ez gelekî e'cêbmayî mam. ⁷ Hingê wî milyak'etî minr'a got: «Tu çima e'cêbmayî mayî? Ezê sur'a wê k'ulfetê û sur'a wî ce'newirê ku ewa lê sîyar e, k'îjan ku h'eft serêd wî û dehe stirûyêd wî hene, ter'a bêjim. ⁸ Ew ce'newirê ku te dît, wextekê hebû, lê niha t'une. Ewê zûtirê ji gelîyê hey-wayê derk'êve û her'e unda be. Binelîyêd r'ûbarî dinêye ku navêd wan ji wextê e'firandina dinyayêda k'itêba jîyînêda nehatine nivîsarê,

wê e'cêbmayî bimînin, gava wî ce'newirî bibînin, yê ku hebû û niha t'une, lê wê hebe.

⁹ Li vir h'iş-aqil kêr tê. Ew her h'eft serî, h'eft ç'îya ne, ser k'îjana ew k'ulfet r'ûniştî ye, usa jî h'eft p'adşa ne. ¹⁰ Ji wan pênc k'etine, yek heye, yê din hê nehatîye û gava bê, gerekê hinek wext bimîne. ¹¹ Ew ce'newirê ku wextekê hebû û niha t'une, ew xwexa jî p'adşê h'eysta ye. Ew yekî ji wan her h'efta ye û wê her'e unda be.

¹² Ew her dehe stirûyêd ku te dîtine, dehe p'adşa ne, ku hê p'adşatî nestandine, lê belê wê h'ukum bistînin, ku t'evî ce'newir bona sih'etekê p'adşatîyê bikin*. ¹³ Meremê van her deha yek e, ewê qewat û h'ukumê xwe bidine ce'newir. ¹⁴ Evana wê t'evî Berx şer' bikin, lê Berx t'evî yêd gazîkirî, bijartî û amina wê li ser wan bikaribe, çimkî ew Berx Xudanê xudana û P'adşê p'adşa ye».

¹⁵ Hingê milyak'et minr'a got: «Ew avêd te dîtî ku ewa qav li ser wan r'ûniştîye, ew cime't in, e'lalet in, millet û ziman in. ¹⁶ Ew her dehe stirûyêd ku te dîtî, usa jî ce'newir wê hevr'a bijenine ya

* 17:12 Danîyêl 7:24.

qav. Ewê destê wê ji her tiştî bikin, wê te'zî kin û goştê wê bixwin, êgirda bişewitînin. ¹⁷Çimkî Xwedê ev yek kire dilê wan, ku xwestina Wî bikin û ser nêtekê bin, p'adşatîya xwe bidine ce'newir, h'eta ku xeberêd Xwedê bêne sêrî. ¹⁸Ew jina ku te dît, ew bajarê mezin e, yê ku p'adşatîyê li ser p'adşêd dinyayê dike».

Wêranbûna Babîlonê^f

18 ¹Pey van tiştar'a min dîna xwe dayê, wê milyak'etekî din ji e'zmên dihate xwarê. Ew xweyê h'ukumê mezin bû û ji dîndara wî r'ûyê e'rdê r'onayî bû. ²Ewî bi dengekî bilind kire gazî û got:

«Hilşîya, wêran bû, Babîlona mezin!

Ew bû cî-war, misk'enê cina û sit'ara h'emû r'uh'êd h'eram, qelêtkâ h'emû teyredêd nep'ake mir'dar*.

³ Çimkî ji wê şerava qavîya wêye har h'emû mileta hilda vexwar,

p'adşêd dinyayê t'evî wê qavî kirin, bazirganêd dinyayê ji agirê dilê wê dewletî bûn»*.

⁴ Li vir min ji e'zmên dengekî din bihîst ku got:

«Ji nava wê derk'evin, cime'ta Min, wekî hûn nebîne heval-p'arêd gunêd wê û ji belayêd wê p'arê nestînin*.

⁵ Çimkî gunêd wê ser hev cî bûne gihîştine h'eta e'zmên û Xwedê ner'astîyêd wê anîne bîra Xwe*.

⁶ Wê çi kiribe usa jî hûn bînine serê wê û li anegorî kirêd wê, du car haqasî lê veger'înin, ew k'asa ku wê bona we dagirt, hûn du car te'l li wê bidine vexwarinê*.

⁷ Çiqas r'ûmeta xwe bilind kirîye û k'êfa dilê xwe derbaz kirîye, haqasî cefa-şînê serda bînin. Çimkî dilê xweda aha dibêje: «Ez çawa p'adşa r'ûniştî me, û ne jinebî me,

* 18:2 Îşaya 21:9; 13:21; Yêremîya 50:39.

* 18:3 Îşaya 23:17; Yêremîya 51:7.

* 18:4 Îşaya 52:11; Yêremîya 50:8; 51:6.

* 18:5 Destpêbûn 18:20-21; Yêremîya 51:9.

* 18:6 Zebûr 137:8; Yêremîya 50:15.

t'u car ezê şîné nebînim»*.

8 Lema jî nava r'ojekêda wê belayêd wê ser wêda bèn:

Nexweşîya h'al, şîn û xelayî û wê bibe xurê êgir.

Çimkî ew Xudan Xwedê qewate, yê ku dîwana wê dike».

9 P'adşêd dinyayê, yêd ku pêr'a qavî û k'êf kirine, gava dûyê şewata wê bibînin, wê bigirîn û ser wê şîné bikin. 10 Ji tirsacefê wê, ewê li dûr bisekinin û bêjin:

«Ax, ax bajarê mezin,

bajarê zor, Babîlon!

Dîwana te sih'etekêda ser tedar hat»*.

11 Bazirganêd dinyayê wê li ser wê bigirîn û şîné bikin, çimkî îdî t'u kesê tiştêd wane firotanê nek'ir'e: 12 Hûr-mûrêd zêr', zîv, kevirêd qîmet, lal-dur', k'itanê qîmet, p'arç'êd şîrk^f, hevirmiş, p'arç'êd sorê gevez, her dara bînxweş û her tiştêd ji qîlêd fîla, tiştêd ji darêd here qîmet, ji sifir, h'esin û mermer, 13 usa jî darçîn^f, bihareta bînxweş, bixûr, r'ûnê bînxweş, bixûrê^f e'rebî, şerav, bizirê zeyt'ûnê, arê xas, genim, dewar,

pez, hesp, e'rebe, xulam û r'u'h'êd însên jî. 14 Bazirganê bêjin: «Ew tiştêd dilê tedaye şîrin ji destê te çûn û h'emû tiştêd r'ewşe birqok ji te birîyan, îdî t'u car ew dest te nak'evin». 15 Ew bazirganêd van tiştace, yêd ku pê Babîlonê dewletî bibûn, wê ji tirsacefê wê dûr bisekinin bigirîn, bavêjine ser wê 16 û bêjin:

«Ax, ax bajarê mezin,

ku te k'itanê qîmet, p'arç'ê şîrk û sorê gevez li xwe wergirtibû û bi zêr', kevirê qîmet, lal-dur'va xemilî bûyî!»

17 Haqas hebûk^f sih'etekêda p'ûç' bû çû».

H'emû serdarêd gemîya û sîyarêd gemîya, gemîvana^f û h'emûyêd ku pê xebata ser be'rê e'bûrê xwe dikirin, dûr sekinîn* 18 û çaxê dûyê şewata wî dîtin, kirine qîr'în û gotin: «Gelo bajarekî din mîna vî bajarê mezin hebû?» 19 Xwelî li serê xwe kirin, bi şîn û girî kirine qîr'în û gotin:

«Ax, ax bajarê mezin,

wekî h'emûyêd be'rêdace xweyîgemî

* 18:7-8 Îşaya 47:7-9.

* 18:10 Hezekîyêl 26:17.

* 18:16 Hezekîyêl 28:13.

* 18:17 Hezekîyêl 27:26-34; Îşaya 23:14.

pê hebûka wîye xinêbûyî dew-
letî bibûn,
çawa sih'etekêda wêran bû çû!»

20 E'zmano, cime'ta Xwedê, şandî
û p'êxemberno!

Dilê xwe şa kin li wî bajarî,
ku Xwedê h'eyfa we ji wî hilda.

21 Hingê milyak'etekî qewat,
kevirek mîna beraşekî mezin
hilda, avîte be'rê û got:

«Bi vî awayî jî bajarê mezin
Babîlon wê qayîm jorda bê
avîtinê

û îdî t'u car wê xuya nebe*.

22 Wê îdî dengê çeng, sazband,
bilûrvan û bor'îvan
nav teda t'u car neyê bihîstinê.
Wê îdî hostakî t'u p'êşeyîf
t'u car nav teda xuya nebe.
Wê îdî dengê beraşa jî
t'u car nav teda neyê bihîstinê*.

23 Wê îdî ç'irûsiya ç'irê jî
t'u car nav teda xuya nebe
Wê îdî dengê bûk-ze'vê jî
t'u car nav teda neyê bihîstinê.
Bazirganêd te giregirêd dinyayê
bûn

û h'emû millet bi sêrbaziya te
ji r'ê xalifîn^f*.

24 Û xûna p'êxember û cime'ta
Xwedê k'ete stûyê wî bajarî, belê
xûna wan h'emûya ku li ser r'ûyê
e'rdê hatine r'êtinê».

Şabûna li e'zmên

19 ¹ Pey van yekar'a, min
li e'zmên dengekî bilind
bihîst, mîna dengê e'laleteke gi-
ran ku digot:

«Halêlûya!

Xilazbûn, r'ûmet û qewat yêd
Xwedêyê me ne!

2 Dîwanêd Wî r'ast û heq in.
Ewî dîwana wê qavê kir
ya ku pê qavîya xwe dinê h'e-
r'imand
û h'eyfa xûna xulamêd Xwedê
ji wê hilda»*.

³ Cara duda gotin:

«Halêlûya!

H'eta-h'etayê dûyê ji wê bik'i-
şe»*.

⁴ Her bîst çar r'ûspî û her çar
r'uh'ber dever'ûya çûn û serê

* 18:21 Yêremîya 51:63-64; Hezekîyêl 26:21.

* 18:22 Îşaya 24:8; Hezekîyêl 26:13.

* 18:23 Yêremîya 25:10.

* 19:2 Zebûr 19:9; 119:37; Qanûna Ducarî 32:43; Zebûr 79:10.

* 19:3 Îşaya 34:10.

xwe li ber wî Xwedêyê li ser t'ext r'ûniştî danîn û gotin:

«Amîn, Halêlûya!»

⁵ Hingê dengê ji t'ext hat û got: «H'emû xulamêd Wîye ku ji Wî xof dikin, biç'ûk û mezin pesinê Xwedêyê me bidin»*.

⁶ Hingê min deng bihîst, çawa dengê e'laleteke giran, mîna dengê xule-xula gelek ava û mîna dengê gur'inîya e'wraye qayîm ku digotin:

«Halêlûya!

Çimkî Xudan Xwedêyê meyî H'emû Zorayîyê

dest bi p'adşatîyê kir*.

⁷ Em Wîr'a gul din û şa bin û şikirîyê bidine Wî, çimkî de'wata Berx pêr'a gihîst û dergîstîya Wî k'arê xwe kirîye.

⁸ Bona li xwekirinê k'itanê birqokî paqij jêr'a hate dayînê».

(Ew k'itan nîşana kirinêd cime'ta Xwedêyê r'ast in.)*

⁹ Hingê wî milyak'etî minr'a got: «Binivîse: Xwezî li wan, ku bona şayîya de'wata Berx hatine t'eglîf'kirinê!» Serda zêde kir got: «Ay ev in xeberêd Xwedêyê r'ast»*.

¹⁰ Wî çaxî ez dever'û çûme niga, ku serê xwe li ber wî daynim, lê ewî minr'a got: «Vê yekê neke! Ez jî heval-xulamekî mîna te û wan xûşk-birêd te me, k'îjan e'lame-tîya Îsaye r'ast xwey dikin*. Serê xwe li ber Xwedê dayne. Çimkî ew r'astîya ku Îsa e'lam kir ew p'êxembera dide xeberdanê**».

Hespê boz û sîyarê wî

¹¹ Hingê min dîna xwe dayê, e'zman vebû, va ye hespekî boz, ku sîyarê Wîr'a Amin û R'ast digotin. Ew dîwankirinê û şer'ê Xweda ser r'astîyê ye. ¹² Ç'e'vêd Wî mîna alava êgir bûn û gelek t'ac li serê Wî bûn. Navek ser Wî nivîsar bû, ku pêştirî Wî t'u kesî nizanibû. ¹³ K'inceke xûnêda kirî lê bû û navê Wî Xebera Xwedê

* ^{19:5} Zebûr 22:23; 134:1; 115:13.

* ^{19:6} Derk'etin 15:18; Zebûr 22:28; Daniyêl 7:14.

* ^{19:8} Îşaya 61:10.

* ^{19:9} Metta 22:2-14.

* ^{19:10} Aha jî tê fe'mkirinê: «Şe'detîyê bona Îsa didin».

** ^{19:10} Bi yûnanî xeber bi xeber aha ye: «Çimkî şe'detîya Îsa ew r'uh'ê p'ê-xembertîyê ye». «Şe'detîya Îsa» aha jî tê fe'mkirinê: «Şe'detî bona Îsa». Hin jî vê cumla paşin fe'm dikin çawa xebera milyak'et e, ne ku ya Yûh'enna.

bû*. ¹⁴Ordîyêd e'zmên jî li hespêd boze sîyar k'itanêd çîl-qerqaşe paqij li wan pey Wî diçûn. ¹⁵Ji devê Wî şûrekî tûj derdik'et, wekî li mileta xe. Ewê pê şivdara h'esinî şivantîyê li wan bike, wî h'ewzê şerava xezeba Xwedêyê H'emû Zorayîyêda wan bih'incir'îne. ¹⁶Li ser k'inca Wî, ser hêta Wî navek nivîsar bû: P'ADŞÊ P'ADŞA Û XUDANÊ XUDANA.

¹⁷Hingê min milyak'etek dît, ew li ser r'oyê sekinî bû, bi dengêkî bilind kire gazî û gote h'emû teyredêd ku hewêda difir'in: «Werin bicivine şayîya Xwedêye mezin*, ¹⁸wekî hûn cinyazêd p'adşa, serdara, mêrxasa û beret'êd hespa, usa jî cinyazêd sîyarêd wan û h'emû meriva, aza û xulama, biç'ûk û mezina bixwin».

¹⁹Hingê min ew ce'newir û p'adşêd dinyayê ordîyêd wanva li cîkî civîyayî dîtî, wekî şer'ê xwe t'evî Wî sîyarê hespê boz û ordîya Wîva bikin. ²⁰Hingê ew ce'newir t'evî wî p'êxemberê derew dîl hatine girtinê, yê ku li ber wî ce'newirî nîşanêd e'cêb dikirin. Ewî bi wan kira ew xalifandin,

yêd ku nîşana ce'newir qebûl kirin û serê xwe li ber h'eykelê wî danîn. Ce'newir û p'êxemberê derew jî saxe-sax hatine avîtinê nav gola agirê k'irk'ûtêyî dişixule. ²¹Ewêd mayîn jî pê wî şûrê ku jî devê Sîyarê hespê boz derdik'et, hatine kuştinê û h'emû teyrede ji cinyazêd wan t'êr bûn.

P'adşatîya h'ezar salî

20 ¹Hingê min dîna xwe dayê, va milyak'etek ji e'zmên dihate xwarê, k'ilîta gelîyê hey-wayê û zincîreke mezin destê wîda bû. ²Ewî ew zîya girt, awa gotî ew me'rê berê, ku xwe-xa mîrêcin û şeyt'an e û h'ezar salî girêda*. ³Ewî ew avîte gelîyê hey-wayê, ser wî k'ilît kir û mor lêxist, wekî îdî mileta nexalifîne, h'eta h'ezar sal t'emam be. Pey wê yekêr'a ew gerekê bona wextekî kin bê ber'danê.

⁴Hingê min k'ursî dîtî ku ew li ser wan r'ûniştî, k'îjanar'a hate dayînê, wekî dîwanê bikin. Usa jî min r'uh'êd wan dîtî, serê k'îjana bona şe'detîya Îsa û bona xebera Xwedê hatibûne lêxistinê, k'îjana

* 19:13 Yûh'enna 1:1.

* 19:17-18 Hezekîyêl 39:17-20.

* 20:2 Destpêbûn 3.

serê xwe li ber ce'newir û h'eykelê wî danenîbûn û ne jî nîşana wî hildabûne ser e'nî yan destê xwe. Evana dîsa sax bûn û t'evî Mesîh h'ezar salî p'adşatî kirin. ⁵ (Lê ew mirîyêd mayîn sax nebûn, h'eta h'ezar sal t'emam bû.) Ev e r'abûna mirîyaye pêşin. ⁶ Xwezilî û buhurtî-jibare ye, ewê ku p'ara wî t'evî r'abûna mirîyaye pêşin heyê. Mirina duda li ser wan h'ukum nake, lê ewê bibine k'ahîned Xwedê û Mesîh û wê t'evî Wî h'ezar salî p'adşatîyê bikin.

Axirîya mîrêcin

⁷ Gava h'ezar sal t'emam be, mîrêcin wê ji zindana xwe bê ber'danê, ⁸ ewê derk'ewe, wekî wan miletêd her çar qulbêd dinêda, awa gotî Gog û Magogê bixalifîne û wan bona şer' li cîkî bicivîne. R'eqema wan wê mîna qûma devê be'rê be*. ⁹ Evana wê t'emamîya e'rdê bela bin û dora wargehê ordîya cime'ta Xwedê û bajarê h'izkirî bigirin. Lê ji e'zmên agirê bibare, wan h'ûfî xwe ke. ¹⁰ Ew mîrêcinê ku ew xalifandin, wê bê avîtinê nava gola agirê k'irk'ûtê, wî cîyê

ku ce'newir û p'êxemberê derew têda ne. Li wir wê şev û r'oş, h'e-ta-h'etayê biçerçirin.

Dîwana xilazîyê

¹¹ Hingê min t'extekî mezinî çîlî-qerqaş dît û Yek li ser r'û-nîştibû. E'rd û e'zman ji ber Wî betavebûn û dewsa wan k'ifş nebû. ¹² Wê hingê min mirîyêd biç'ûk û mezin dîtin ku li ber t'ext sekinî bûn. K'itêb vebûn û k'itêbeke din jî vebû, awa gotî k'itêba jîyînê. Dîwana mirîya anegorî wan kirêd wane k'itêbada nivîsar hate kirinê*. ¹³ Be'rê mirîyêd xwe dan, Mirinê û Dîyarê Mirîya jî mirîyêd xwe dan. Dîwana her merivekî ji wan anegorî kirinêd wan hate kirinê*. ¹⁴ Hingê Mirin û Dîyarê Mirîya hatine avîtinê nava gola êgir. Ev gola êgir mirina duda ye. ¹⁵ Û navê k'ê vê k'itêba jîyînêda nivîsar t'unekû, ew hate avîtinê nava gola êgir.

E'rd û e'zmanê nû

21 ¹ Hingê min e'rd û e'zmanekî nû dîtin, çimkî e'rd û e'zmanê berê derbaz bûn û

* ^{20:8} Hezekîyêl 38.

* ^{20:12} Danîyêl 7:10.

* ^{20:13} Zebûr 62:12.

îdî be'r t'unekû*. ² Min dîna xwe dayê, va ji e'zmên Bajarê Pîroz, Orşelîma nû mîna bûkeke xêlîkirî bona dergîstîyê xwe xemilî ji Xwedêda dihate xwarê. ³ Min ji t'ext dengêkî bilind bihîst ku got: «Va ye konê Xwedê nava merivada! Ewê Xwexa nav wanda bijî, ewana wê bibine cime'ta Wî û Xwedê Xwexa jî wê t'evî wan bimîne, çawa Xwedêyê wan.*» ⁴ Ewê ji ç'e'vêd wan h'emû hêsîrêd wan paqij ke û îdî mirinê t'unebe, ne şîn, ne girî, ne êş-êşûk, çimkî tiştêd berê derbaz bûn*».

⁵ Hingê Ewî li ser t'ext r'ûniştî got: «Va Ez her tiştî nû çêdikim». Û minr'a got: «Binivîse, çimkî ev xeberne amin û r'ast in». ⁶ Usa jî gote min: «Her tişt hate sêrî. Ez im Alfa^f û Omêga, Destpêbûn û Axirî. Ezê yêd t'î, ji kanîya ava jîyînê bêheq bidime vexwarinê. ⁷ Ewê ku serk'êve, her tiştê p'ara wî bik'evin, Ezê Xwedêyê wî bim, ewê jî lawê Min be*. ⁸ Lê p'ara

tirsoneka, bêamina, k'îrêt-h'era-ma^f, mêrkuja, bênamûsa, sêrbaza, p'ûtp'arista û h'emû derewîna wê gola agirê ku k'îrk'ûtêva dişewite bik'êve. Ev e mirina duda».

Bajarê Orşelîma nû

⁹ Milyak'etekî ji wan her h'eft milyak'eta, yêd ku h'eft t'asêd wane h'eft belayêd xilazîyêva t'ijî hebûn, hat t'evî min xeber da û got: «Were vê derê, ezê bûkê nîşanî te kim, dergîstîya Berx». ¹⁰ Hingê R'uh'ê Pîroz hate ser min, wî ez birime ser ç'îyakî mezinî bilind û Bajarê Pîroz, Orşelîm nîşanî min da, ku ji e'zmên Xwedêda dihate xwarê*. ¹¹ R'ûmeta Xwedê nav wîda şewq dida, ew r'onayî mîna kevirê qîmet bû, mîna kevirê yaspîs, mîna xîrûstal bû. ¹² Sûra wî mezin û bilind bû, donzdeh dergehî bû û li ber dergeha donzdeh milyak'et hebûn. Li ser dergeha navêd her donzdeh qebilêd zar'êd Îsraêl nivîsar bûn*. ¹³ Ji alîyê r'ohilatêva sê dergeh, jî

* 21:1 Îşaya 65:17; Petrûs II, 3:13.

* 21:3 «Çawa Xwedêyê wan» bi yûnanî xeber bi xeber aha ye: «Û bibe Xwedêyê wan». Lê nav hinek destnivîsarada ev t'une.

** 21:3 Qanûna K'ahîntîyê 26:11; Hezekîyêl 37:28.

* 21:4 Îşaya 25:8.

* 21:7 Zebûr 89:26-27.

* 21:10 Hezekîyêl 40:2.

* 21:12-13 Hezekîyêl 48:30-35.

alîyê bakurêva sê dergeh, ji alîyê başûrêva^f sê dergeh û ji alîyê r'oa-vayêva sê dergeh hebûn. ¹⁴Donzdeh h'îmêd sûra bajêr hebûn, li ser wan her donzdeha navêd her donzdeh şandîyêd Berx nivîsar bûn.

¹⁵Destê wî milyak'etîda, yê ku t'evî min xeber dida bona çapkîrinê qamîşkê zêr'în hebû, wekî bajêr, dergehêd wî û sûra wî çap ke. ¹⁶Bajar çar goşe bû, dirêjayîya bajêr weke berayîyê bû. Ewî bajar bi wî qamîşî çap kir, donzdeh h'ezar meydan* derk'et. Dirêjayî, berayî û bilindayî weke hev bûn.

¹⁷Milyak'et sûra bajêr pê çapkîrina merivayê çap kir, bilindayîya wê bû sed çil çar zend*. ¹⁸Ew sûr ji kevirê yaspîs hatibû çêkirinê û bajar xwexa ji zêr'ê xasî mîna şûşe zelal bû*. ¹⁹H'îmêd sûra bajêr bi her cûr'e kevirêd xase qîmet hatibûne xemilandinê.

H'îmê pêşin yaspîsê sipî bû,
yê duda safîrê şîn,

yê sisîya xalkêdonê k'eskê vekirî,

yê çara zimrûdê k'esk,

²⁰ yê pênc sardonûksê sor,

yê şeşa sardîyonê sorê te'rî,

yê h'efta kevirê zêr'în,

yê h'eysta zimrûdê şîn,

yê neha topazê qîç'ik,

yê deha xirîsoprasê k'esk,

yê yanzdeha yaqûtê şîrk,

yê donzdeha amêstîsê şîrkê vekirî*.

²¹Her donzdeh dergeh donzdeh dur' bûn, her derîk ji dur'ekî bû û meydana bajêr ji zêr'ê xasî mîna şûşe zelal bû.

²²Min bajêrda p'aristgeh nêdit, çimkî Xudan Xwedêyê H'emû Zorayîyê û Berx p'aristgeha wî ne.

²³Bajar ne h'ewcê te'vê û hîvê bû ku r'onayî bidanê, çimkî r'ûmeta Xwedê wî r'onayî dike û Berx ç'ira wî ye.* ²⁴Milet wê r'onaya wîda biger'in û p'adşêd dinyayê wê r'ewş-r'ûmeta xwe bînine nava

* ^{21:16} «Donzdeh h'ezar meydan» h'esabê niha dike du h'ezar dusid kîlomêtir.

* ^{21:17} «Sed çil çar zend» bi h'esabê niha dike şêst pênc mêtir. Zend wê demê 45 santî bûn, awa gotî nêzikî niv mêtirî.

* ^{21:18-21} Îşaya 54:11-12.

* ^{21:20} Ji van kevirên k'îjan r'oja îroyîn nenas in, navêd wan ji yûnanî hatine nivîsarê. Mesele: Xalkêdon, sardonûks, xirîsopras, sardîyon. Bona xalkêdon û sardîyon bi zaravêd din hinek bawer dikin ku ev cûr'e-cûr'e eqîq in. Hinek şik ser r'engêd çend kevirên heye.

* ^{21:23} Îşaya 60:19-20.

wî.* ²⁵ Dergehêd wî wê t'u car neyêne girtinê, çimkî li wir t'imê wê r'oj be, şevê t'unebe. ²⁶ Wê r'ûmet û hurmeta mileta bînine nava wî. ²⁷ Qet tişteki h'eram wê nek'êve bajêr, ne jî yêd ku k'irêtiyê û derewa dikin wê bik'evinê, t'enê ewêd ku k'itêba Berxêye jîyînêda hatine nivîsarê*.

22 ¹ Paşê wî milyak'etî ç'e-mekî ava jîyînê, mîna xirûstalê zelal nîşanî min kir, ku ji t'extê Xwedê û Berx derdik'et û nava meydana bajêrva dik'işîya. ² Li her du alîyêd ç'êm dara jîyînê* hebû, ku donzdeh cûr'e berdanî û her meh berê xwe dida. Belgêd^f wê darê bona qencbûna mileta bûn**. ³ Îdî tiştê nifir'lêbûyî li wir wê t'unebe.

T'extê Xwedê û yê Berx wê nav bajêrda be û xulamêd Wî wê jêr'a xizmetk'arîyê bikin. ⁴ Ewê r'ûyê Wî bibînin û navê Wî wê li ser e'nîya wan hebe. ⁵ Îdî şevê li wir t'unebe, wê r'onaya ç'irê û r'oyê

kêr neyên, çimkî Xudan Xwedê wê li wan r'onayî ke û h'eta-h'etayê p'adşatîyê bikin*.

Hatina Îsa Mesîh

⁶ Wî milyak'etî minr'a got: «Ev xeberne amin û r'ast in. Xudan Xwedêyê ku R'uh'ê Xwe dide p'ê-xembera*, milyak'etê Xwe şand, wekî tiştêd ku wê zûtirê biqewimin nîşanî xulamêd Xwe ke».

⁷ Îsa dibêje: «Va ye Ezê zûtirê bêm.

Xwezî li wî, yê ku xeberêd p'ê-xembertîyêd vê k'itêbêda xwey dike!»

⁸ Min Yûh'enna ev yekana bihîstin û dîtin. Û çaxê min ew bihîstin û dîtin, dever'û çûme nigê wî milyak'etî, yê ku ev tişt nîşanî min kirin, wekî serê xwe li ber wî daynim. ⁹ Lê ewî minr'a got: «Vê yekê neke! Ez jî heval-xulamekî mîna te û wan birêd te p'êxembera û wan h'emûya me, yêd ku xeberêd vê k'itêbê xwey dikin. Serê xwe li ber Xwedê dayne».

* 21:24-25 Îşaya 60:3, 11.

* 21:27 Hezekîyêl 44:9.

* 22:2 Aha jî tê fe'mkirinê: «Darêd jîyînê».

** 22:2 Destpêbûn 2:9; Hezekîyêl 47:12.

* 22:5 Îşaya 60:19; Danîyêl 7:18.

* 22:6 Aha jî tê fe'mkirinê: «Xudan Xwedêyê r'uh'ê p'êxembera».

¹⁰ Serda jî minr'a got: «Xeberêd p'êxembertîyêye vê k'itêbêda veneşêre, çimkî wext nêzîk e. ¹¹ Ewê ku neheqîyê dike, bira hê neheqîyê bike, ewê ku k'irêt e, bira hê k'irêtîyê bike, ewê ku r'ast e, bira hê r'astîyê bike û ewê ku pîroz e, bira hê pîroz be».

¹² Îsa dibêje: «Va ye Ezê zûtirê bêm û xelata Min destê Minda ye, wekî anegorî kirinêd her yekî bidime wî*. ¹³ Ez im Alfa^f û Omêga, Yê Pêşin û Yê Paşin, Destpêbûn û Axirî».

¹⁴ Xwezî li wan, yêd ku çuxêd xwe şuştine*, wekî îzina wan hebe, ji berê dara jîyînê bixwin û dergehêd bajêrr'a bik'evine hindur!**. ¹⁵ Lê se-kûç'ik, sêrbaz, bênamûs, mêrkuj, p'ûtp'arist û her kesê ku derewa h'iz dike û derewa dike, ewê derva bimîne.

¹⁶ «Min, Îsa, milyak'etê Xwe şand, wekî şe'detîya van tišta nava civînada bide. Ez Tamar û R'i-

k'inyata^f Dawid im û Ez Steyrka Şewqe Sibehê Zû me»*.

¹⁷ R'uh' û bûk dibêjin: «Were!» Ewê ku dibihê bira bêje: «Were!» Ewê ku t'î ye bira bê, ewê ku ava jîyînê dixwaze bira bêheq bistîne*.

Paşgotin

¹⁸ Ez şe'detîyê didime her kesê ku xeberêd p'êxembertîyêye vê k'itêbêda dibihê: Heger yek tişteki ser vanda zêde ke, Xwedê jî van belayêd ku vê k'itêbêda nivîsar in wê ser wîda zêde ke*. ¹⁹ Ê heger yek ji xeberêd p'êxembertîyêye vê k'itêbêda tişteki kême ke, Xwedê jî wê p'ara wî ji dara jîyînê û ji Bajare Pîroz kême ke, bona k'ijana vê k'itêbêda nivîsar in.

²⁰ Ewî ku şe'detîya van tišta dide, dibêje: «Belê, Ezê zûtirê bêm». Amîn! Were, ya Xudan Îsa.

²¹ K'erema Xudan Îsa h'emûyar'a* be.

* ^{22:12} Îşaya 62:11; Yêremîya 17:10.

* ^{22:14} Nav hinek destnivîsarada dewsa «çuxêd xwe şuştine» «t'emîyêd Wî diqedînin» heye.

** ^{22:14} Destpêbûn 2:9.

* ^{22:16} Jimar 24:17.

* ^{22:17} Îşaya 55:1.

* ^{22:18} Qanûna Ducarî 12:32.

* ^{22:21} Nav hinek destnivîsarada dewsa «h'emûyar'a» «cime'ta Xwedêr'a» yan jî «h'emû cime'ta Xwedêr'a» heye.